

METODISTKIRKEN I NORGE

N° 1/2023

152. ÅRGANG

Brobyggeren

Tema:
Misjon

Hvem er vi – hva vil vi?

TEKST:

Emil Skartveit,
ansvarlig redaktør

FOTO:

Haakon Sand

I utgangspunktet er det to enkle spørsmål å svare på. Vi er Metodistkirken i Norge. Vi vil at mennesker skal bli kjent Jesus og bli blant dem som gjør «verden litt bedre».

Er det så enkelt? Selvsagt er det ikke det? For hva vil det si å være metodist i dag? Hva vil det si å gjøre «verden litt bedre?»

Identitet og handling. To ord som fortsatt utfordrer.

Jeg har ikke svarene. Men jeg håper at Brobyggeren i en ny utgave vil kunne være et forum hvor vi møtes til samtale, identitetsskaping og ønske om å handle. Utfordre den verden vi lever i og mennesker vi arbeider sammen med til å se hvem Gud er og hvor høyt han bryr seg om det enkelte menneske.

Det ligger en sterk identitet i dette å kalle seg metodist. Helt siden John Wesley startet sitt arbeid har mennesker opplevd hans forkynnelse, hans erfaring av Gud som et kall til egen tjeneste. Den som kaller seg metodist bærer med seg en forpliktelse om å leve i Guds kjærlighet, kle seg i hans sønns skikkelse og leve ut troen i hverdagen.

For at dette skal skje, trenger vi kunnskap, trenger vi undervisning og det helleg fellesskapet som kaller oss sammen. Det gjør noe med oss å lese Guds ord sammen, be sammen, elske hverandre og bli utfordret på å tjene Gud med sitt liv.

Vårt kall kan ikke leves ut innenfor kirkens fire vegger. En tro som ikke får puste naturlig i våre omgivelser blir en tro uten kraft. Vi opplever daglig brutte relasjoner, materiell nød, ensomhet, angst og redsel blant mennesker. Vi møter det eksistensielle spørsmålet «hvem er jeg?» i media, på sosiale nettverk og reklame. Mennesker roper etter å bli kjent med sitt egentlige jeg. Kan vi være kirke blant disse? Kan vi møte våre omgivelser med et blikk som ser og en hånd som hjelper? Svaret er ja med utropstegn på begge spørsmål.

«Gå derfor ut ...» sier Jesus. Mange sliter med ordet misjon og tenker tilbake på kulturimperialisme, maktovergrep og undertrykking. Men misjonsbefalingen gjelder enda. Gjennom et møte med Gud reises mennesker opp, egenverdet får ny betydning og dette gir muligheter til å gripe livet på en annen måte enn før.

I dag kobler vi misjon sammen med bistand. Omsorg for hele mennesket.

Rent vann, skole og helse, hjelp til å dyrke jorda på nye måter. Dette skjer innenfor et ønske om likeverdighet. Samtidig som vi gir, får vi også mye tilbake. Vi skaper en ny virkelighet sammen.

Helt til slutt. Brobyggeren, altså magasinet du nå leser, vil fremover komme ut fire ganger i året med rundt 48 sider i hvert nummer. Vi ønsker å gå i dybden av det vi er opptatt av. Mange nye skribenter vil få plass, og du inviteres til å komme med ønsker om hva vi skal skrive om.

Mitt håp er at vi her kan finne en felles arena å møtes på. Ord på trykk er fortsatt viktige. Men da trenger vi at du som allerede er abonnent fortsetter, og du som ikke er det, ønsker å bli det. Jeg håper du blir med på denne reisen! ❖

Emil Skartveit

Brobyggeren

Redaktør:

Emil Skartveit 948 05 395
emil.skartveit@metodistkirken.no

Ekspedisjon og abonnement:

Linnea Olstad / 913 02 088

Postadresse:

St. Olavs gate 28, 0166 Oslo
brobyggeren@metodistkirken.no

Abonnementspriser 2023:

12 mnd 420,- / 6 mnd 222,-
Studentabon. 12 mnd. 180,-

Bankgiro: 8220.02.83739

Brobyggeren utgis fire ganger i året. Bladet betales forskuddsvis. Abonnement kan bestilles på internett, i menighetene eller i ekspedisjonen. Digital utgave kan bestilles uten tillegg i prisen. Abonnementet gjelder til skriftlig oppsigelse skjer.

Grafisk form: Strøk design AS

Trykk: Bryn Trykkservice AS

Utgiver: Metodistkirken i Norge

metodistkirken.no
facebook.com/metodistkirken

Dersom ikke annet er angitt, er bildene fra Brobyggerens arkiv.
ISSN 1501-4983

INNHOOLD

1/2023

- 02 Leder**
- 06 Fra Horten til Panguma**
Druer fra bakgården i Horten til markedet i Panguma.
- 10 Dzingai Sauti**
og drømmen om en framtid.
- 11 «Gbason Town Babies»**
– et eksempel på at misjon nytter.
- 14 Forandring som varer**
Refleksjoner fra Adolphus Dupley.
- 16 Andakt**
Av Øyvind Aske.
- 18 En skole for den nye tid**
Ny skole i Sierra Leone.

20 Precious, en verdifull rollemodell

Nye muligheter for Precious i Zimbabwe.

22 – Partnership in development styrker vår kristne tro og liv

Et møte med vår nye misjonsleder Marianne Munz.

26 Kengurumetode og strikketøy fra Norge

Et tilbud til fødende i Mutabara, Zimbabwe.

28 Misjonær for moderne misjon

Møt tidligere misjonssekretær Tove Odland.

35 Gjøre verden litt bedre

52 000 murstein senere står skolen klar.

38 Betanien i Oslo feirer 125 år

Et tilbakeblikk på 125 år med sykehushistorie.

43 Norsk misjon i internasjonal sammenheng

Misjonsarbeid i over 100 år.

46 Metodistmisjon

fra Wesley til i dag.

50 Guds hender og føtter i verden

– bli kjent med Metodistkirken i Skånland.

54 Hva kan vi gjøre for deg?

Eksistensielle spørsmål i alderdommen – en diakonal tilnærming.

57 Ungdommer på nyttårsleir

Druer fra bakgården i Horten til markedet i Panguma

Frukt fra kirkeveggen i Horten i Norge er med på å bygge et marked der frukt kan selges i landsbyen Panguma i Sierra Leone.

TEKST: Anne Ng Forster / FOTO: Hilde Sanden Bjønness

Landsbyen Panguma i Sierra Leone, som ligger langt inne i regnskogen øst i landet, er satt sammen av flere forskjellige stammer. Mange har kommet hit for å skaffe seg et levebrød, særlig gjennom å lete etter diamanter. Området er kjent for høy tømmerproduksjon og diamantindustri og tiltrekker seg mennesker fra hele landet. Rundt fire tusen mennesker er nå bosatt i landsbyen. Under borgerkrigen i Sierra Leone på nittitallet var det store konflikter i området. Mange ville ha tak i diamanterne. Menneskene som bodde her, ble brutalt drevet på flukt.

Etter krigens slutt kom noen av innbyggerne tilbake og nye kom til. Den normale jordbruksaktiviteten tok seg opp. Nå er det tømmer, jordbruk og salg av en og annen diamant de livnærer seg på i Panguma.

Landsbyen ligger strategisk plassert på veien til de større byene i distriktet. Mennesker fra landsbyer som ligger enda lenger inn i regnskogen, må derfor gjennom Panguma for å komme videre. På den ukentlige markedsdagen er det et yrende liv med hundrevis av mennesker som kjøper og selger produktene. Her selges alt fra frukt og grønnsaker til klær, penner og viskelær. Og små diamanter.

Markedsbodene i Panguma har vært provisorisk satt sammen av stokker med blikkplater som tak, noe som har fungert bra på solskinnsdager. Men når regntiden setter inn, med tropisk regn og storm, er denne strukturen helt umulig å bruke! For å kunne ha et værbestandig tilbud søkte lokalbefolkningen i Panguma om støtte fra CELAD, vårt samarbeidsprogram i Metodistkirken i Sierra

Leone. De ønsket å bygge en markedshall med toaletter for besøkende og lagringsmuligheter for varer. Dette for å opprettholde inntektene til de som bor i Panguma og for å bidra til et godt tilbud til de gjennomreisende.

Sammen med lokalbefolkningen, og med støtte fra menigheten i Metodistkirken i Horten, har det blitt jobbet hardt for å sette opp en stor og romslig markedshall i Panguma. Det ble satt sammen en komite i landsbyen, med både kvinner og menn, som har sørget for planlegging og gjennomføring av byggingen. De har også ansvaret for utleie av bodene. På den måten skaffer de inntekter til vedlikehold av både lager, toaletter og markedsboder.

Druer fra Horten

Å støtte markedet i Panguma

Foto: Kiman Park

Alle i Panguma gleder seg over det nye markedet. Foto: Anne Ng Forster

Det gamle markedet i Panguma. Foto: Anne Ng Forster

er et godt misjonsprosjekt for menigheten vår i Horten. De har selv et nært forhold til markens grøde! I kirkens bakgård har de en blomstrende oase, og ikke minst, mange druestokker! Langs den ene solveggen på langsiden av kirken strekker det seg ranker med druer oppover, og tett bortover. Her høstes det i flere omganger utover høsten, og druene blir saftet og brukt til nattverdsvin på guds-

tjenesten. Det store overskuddet av flasker selges til menigheten og venner av menigheten for 100 kroner flasken. Alle skryter av den deilige druesaften som kan nytes hele året.

Det er Reidun Dolven som sammen en fin gjeng frivillige ungdommer og voksne, har tatt på seg ansvaret for druene og saftproduksjonen. De klipper og stiller drueplantene om våren, det

høstes inn om høsten, fryses ned og saftes nesten hele året. Reidun trives med denne tjenesten og er å finne i bakgården nesten hver dag, uka gjennom.

Presten i Horten, Hilde Sanden-Bjønness, beskriver Reidun som en vakker sjel som mange kommer til bakgården for å prate med. Som en stille engel har hun stor omsorg for både mennesker og planter, og begge deler trives i Reiduns selskap!

Det har blitt jobbet hardt for å sette opp en stor og romslig markedshall i Panguma.

Vingårdsfelleskap

I kirkens vingård er det ofte mange mennesker. Kirken har åpen kirke en dag i uka hele året, og hver lørdag i sommermånedene. Sist sommer var kirken åpen hver eneste dag i tre måneder. På lørdagene

Lørdag i bakgården med salg av vafler og kaffe.

settes det fram bord og stoler, det stekes vafler og kokes kaffe, og blant blomstrende hortensiaer og bugnende drueklaser kan folk sette seg ned, kjøpe seg noe godt å spise for en rimelig penge og få en god prat. Her kan de også smake på druene når høsten kommer. Om vinteren er samlingene i biblioteket som ligger i tilknytning til bakgården.

Produksjonen av druesaften har økt med årene, og nå er resultatet mellom 100-150 flasker i året. Etterspørselen etter druesaften er også blitt større etter hvert som det er blitt mer blest rundt produktet. Mange kjøper med seg en eller to av flaskene med de fine etikettene når de er i kirken. Menigheten synes dette er flott

initiativ og spesielt bra at alle inntekter fra salget av den søte, røde saften, sammen med overskuddet fra kaféen, går til misjonsprosjektet deres.

Gjennom innsamling til misjonsprosjektet viser menigheten at vi på mange forskjellige måter kan bidra til å gjøre verden litt bedre. Her høster de bokstavelig talt frukten av eget arbeid og deler på godene. Frukt fra kirkeveggen i Horten i Norge er med på å bygge et marked der frukt kan selges i landsbyen Panguma i Sierra Leone. På denne måten vil drueavlingen gi avkastning om igjen og om igjen og bety mye for mange mennesker, både i Horten og Panguma! ❖

Reidun Dolven med en av druesaftflaskene.

DZINGAI SAUTI OG DRØMMEN OM EN FRAMTID

I Zimbabwe fikk jeg for første gang høre uttrykket «Child-headed family». Det er familier uten foreldre eller andre voksne familiemedlemmer hvor barna må klare seg selv.

Vanligvis er det den eldste i barneflokket som tar ansvar for søsknene. I Zimbabwe var det svært mange som døde av HIV og Aids. Resultatet ble at besteforeldrene måtte ta seg av barna. Kunne ikke de, måtte barna klare seg selv.

Jeg møtte Paul og Dzingai Sauti på min første reise til Zimbabwe i 2013. Foreldrene var døde og dødsårsaken ukjent. Vi kjøpte inn noen dagligvarer til dem, tok dem med på et spisested og kjørte dem tilbake til det enkle huset med et rom og seng og utekjøkken. Dzingai var 5 år gammel da foreldrene døde, og Paul var 14.

Nå var de litt eldre, men fremdeles barn. Det var hjerteskjærende å etterlate dem, men trøsten var at de hadde skoleplass på Mutambara. Det viste seg å være en viktig livline for guttene. De bodde sammen i 4-5 år, før Paul giftet seg og stiftet sin egen familie. Den unge Dzingai fikk hjelp fra Mutambara.

Drømmen om geologi

31. oktober 2022 er vi på Mutambara og treffer Dzingai igjen. Han er nå en staut ungdom på 21 år og går siste året på Mutambara High School. Dzingai forteller at han bor i landsbyen Mhandarume i Chimanimani og klarer seg bra på skolen. Dette er takket være hjelpen fra OVC programmet på Mutambara (Orphans and Vulnerable Children) som Norge har støttet i alle år.

Dzingai er en målrettet ung mann og har fremtidsplanene klare: Han vil studere geologi! Dzingai forteller at det beste universitetet for å studere geologi er i Bulawayo. Det er et fire års bachelorstudium i Geology/Mineral Engineering. Men drømmen koster penger!

Han spør ikke meg, men jeg kan spørre for ham: Finnes det noen i Norge som kan tenke seg å støtte Dzingai med videre skolegang? Den støtten kan ikke vi gi gjennom OVC programmet. ❖

TEKST OG FOTO:

Øyvind Aske

«Gbason Town babies»

- et eksempel på at misjon nytter

Kari Sol Tveter var misjonær i Gbason Town fra 1972–1978. Da hun kom var barne-dødeligheten i byen på hele 50 %. I løpet av disse årene gikk den dramatisk ned.

TEKST: Kari Sol Tveter

FOTO: Privat

Da vi kom til Gbason Town i 1972/73 skulle alt bygges opp fra grunnen. Det var en krevende jobb for de som hadde ansvar for det. Vi i helseteamet, Einar og Kirsti Sand i tillegg til meg selv, hadde mange utfordringer å ta tak i.

Hvor skulle vi begynne? Behovene var så store. Vi kunne lett ende opp med bare behandlende virksomhet i stede for forebyggende helsearbeid som kunne bety en forandring til det bedre for både store og små. Derfor var det viktig å komme i gang. Så snart vi hadde planlagt og fått utstyret på plass, fylte vi landroveren med vekt, vaksiner og medisiner og dro ut til de nærmeste landsbyene. Helse-

Selv om det handlet om livsviktige temaer var det alltid humor og latter.

stasjonen på hjul startet alltid med undervisning.

Vi hadde aldri kommet noe vei med dette arbeidet uten Elisabeth Seyon. Jeg glemmer ikke «jobbintervjuet» med henne. Da meldingen gikk ut at vi trengte en tolk og hjelper, manglet det ikke interesserte med mye erfaring, ifølge dem selv. Alt var annerledes med Elisabeth. «Jeg har bare gått noen år på skolen og har hatt en vaskejobb på en klinikk i Monrovia, men vil så gjerne lære.»

Peppervann i svelget

Hun lærte mye om helse, ernæring og hvordan man best tok hånd om nyfødte. Barna trengte ikke peppervann i svelget og pepperklyster i endetarmen (for å åpne kanalene), men bare morsmelk. Etter hvert lærte hun seg enkelt laboratoriearbeid på klinikken og mye annet.

Lærdommen gikk begge veier. Hun lærte oss det vi trengte å vite for å kunne være til hjelp. Den nødvendige gjensidige tilliten var etablert. Jeg beundret mange ganger hennes mot. Hun var i midten av tyveårene og uredde.

Ved flere anledninger brukte hun sine egne barn i undervisningen. En gang skulle vi snakke om egg som næringsrik mat for småbarn. Vi hadde tatt med oss kokte egg i et fat og plasserte det under bordet. Der satt også hennes lille jente.

Hun gjenkjente egg som noe godt og forsynte seg. «Stopp henne!», ropte flere. Diskusjonen fortsatte på Sappo, og vi lot Elisabeth overta. De mente at barn som spiste egg kunne bli tyver senere – egget var stjålet fra høna. Det samme gjorde hun med banan til latter fra mange. Banan var da ikke barnemat, men hennes lille spiste banan med stor iver!

Vi ble informert om at 50% av spebarna døde og fant snart ut at det stemte. Grunnen var uvitenhet og overtro. Peppervannet ble, som tidligere nevnt, helt ned i gapet og dermed ned i lungene på de nyfødte. Flere døde av denne mishandlingen. To dødsårsaker var avdekket: lungebetennelse og feilernæring.

Når de gamle bestemmer

«Det hjelper ikke hva de unge

mødrene lærer og vil gjøre – det er de gamle kvinnene som bestemmer. Dere må kontakte dem.», mente Elisabeth. To av de tradisjonelle jordmødrene tilhørte menigheten i Gbason Town. Ville de treffe oss? Flere kom. Blant dem var Ma Esther, kona til forstanderen i Pinsekirken. Hun ble ofte tilkalt når kvinnene skulle føde. Det ble flere samlinger med disse kvinnene. Det viste seg at enkle råd om håndvask, et nytt barberblad og sårpudder i stedet for hjemmelaget medisin senket tilfellene av stivkrampe hos nyfødte.

Selv om det handlet om livsviktige temaer var det alltid humor og latter. Jeg glemmer ikke avslutningen hjemme hos meg. De klappet begeistret da de hørte om de modige jordmødrene som ikke fulgte kongens ordre i 2. Mos kap. 1. På sikt ble dette starten på svanerskapskontroller tolket av Ma Esther. Neste steg for henne var jordmorkurs i Monrovia og egen fødestue. Hun var og er fremdeles litt av en dame. Hun var den første kristne i Gbason Town og i flere år hadde hun bedt inderlig til Gud om å sende flere kristne til dette området.

Tilbake til Elisabeth. To minner har satt seg fast i min bevissthet. Den første er de gangene vi leste sammen fra bibelen. Hun var en ivrig lytter som stilte mange spørsmål. Den andre episoden skjedde mens vi gjorde bilen klar en tidlig morgen. Det hadde skjedd

en dramatisk ulykke i verkstedet og naturlig nok ble det kaotisk. Alle hadde sitt å gjøre. Da sier Elisabeth: «Jeg setter meg i det andre rommet og ber, vil ikke gå i veien.» Heldigvis gikk det bedre enn vi fryktet.

Gbason Town babies

Etter hvert ble radiusen med mobile helsestasjoner utvidet. Det vokste fram et begrep «Gbason Town baby.» Det hendte at de kom og spurte om medisin for å få en «Gason Town baby». Vi svarte at «medisinen» vår var at vi ville følge henne under graviditeten, men at det viktigste var hva de selv gjorde og ikke gjorde.

Dette måtte familien stå sammen om. Bodde de i nærheten, dro vi på hjemmebesøk eller de kom og viste fram den lille og vi kunne glede oss med dem. Det ble noen skuffelser, men vi holdt på og oppmuntret hverandre når det ble lange og tøffe dager.

Da vi etter seks år dro hjem, overtok andre stafettpinnen og fortsatte på sin måte sammen med Elisabeth, Ma Esther og andre som arbeidet på klinikken. Becky og Chris Jallah var de siste, de hadde ansvaret til borgerkrigen startet i 1989. Mange måtte da evakuere og noen mistet også livet i krigen.

Hvor er alle barna vi traff gjennom klinikkarbeid, søndagsskoler og andre ulike barnegrupper? Høsten 1986 var jeg tilbake og traff mange av dem. Noen av ungdom-

mene var nå blitt mødre og viste stolt fram en ny generasjon «Gbason Town babies». Gjensynsgleden var stor og pepper-behandlingen slutt!

I dag er flere for lengst blitt besteforeldre. Flere fikk mulighet til å få skolegang og utdanning. La oss håpe at vi fikk være med gi en ballast i livet.

Misjonsarbeidet har nyttet. Det har vært med på å forandre og redde liv! De to heltene fra syttitallet, Elisabeth Seyon og Ma Esther Barflan, lever enda. De blir fulgt opp av Metodistkirkens Misjonselskap og mottar sin årlige pensjon. ❖

Lykkelig gjenforent. Denne gangen kom Elisabeth til Norge.

FORANDRING SOM VARER

TEKST:

Adolphus Dupley

FOTO:

Privat

«Med tanke på hvor vanskelige vi gamle landsbyfolk er å ha med å gjøre, er vi virkelig overrasket over at representanten dere har sendt likevel har fått til en endring!»

- Paramount Chief Massalley, Golodee Town i Liberia.

Det er Edward Bass han snakker om, en som jobber frivillig i landsbyen gjennom Community Basic Integration Program (COBIP). Her har det skjedd store forandringer den siste tiden.

Golodee Town er en tradisjonell liberiansk landsby. Den ligger i Bomi fylke, vest i Liberia, og har 1492 innbyggere, fordelt på 208 husholdninger. Landsbyen hadde søkt til LUMDS (Liberia United Methodist Development Services)

om hjelp til å få reparert en ødelagt vannpumpe slik at lokalsamfunnet kunne få rent drikkevann.

Det viste seg at de manglet mye kunnskap om grunnleggende hygiene. For eksempel var det bare seks av husholdningene som hadde egne latriner. Resten av befolkningen gikk ut i bushen og i utkanten av landsbyene for å gå på do. Det var bare tretten husholdninger som hadde egen avfalls plass, og få hadde oppvaskstativ og klessnor.

Landsbyen manglet en ressurssterk ledelse. Som en tradisjonell muslimsk landsby var tradisjoner og regler på plass, men det var et fravær av ledersamlinger, felles frivillighetsarbeid og støtte rundt skolen, som for eksempel PTA (parent-teacher-association). Skolen i landsbyen hadde forfalt. Det var bare plass til 208 elever, mens det reelle tallet på barn i skolealder var 696. For å gjøre situasjonen enda mer utfordrende, ble taket på skolen ødelagt i en storm. Skolegangen var uregelmessig, lærere og elever var umotiverte og det fantes ingen andre læringstilbud.

I dag tilhører alt dette i fortiden. Edward Bass har virkelig bidratt til store forandringer blant landsbyfolket og på skolen. Nå er landsbyen kommet på bena igjen og er i utvikling.

Store forandringer

Det er blitt store forandringer i skolen. Edward Bass har i sam-

Foto: Edward Bass

arbeid med skolen introdusert tilleggssaktiviteter utenfor klasserommet. Blant annet idrett, stave- og kunnskapskonkurranser, elevdemokrati med elevrådsvalg og forbedring av undervisningsmetoder. For første gang i historien har skolen deltatt på kunnskapskonkurranser utenfor landsbyen. Resultatet var imponerende – laget fra Golodee kom blant topp tre!

Det nyvalgte elevrådet har gjennomført to prosjekter på skolen, og det er første gang befolkningen kan huske at noe slikt har skjedd. Det første prosjektet var en flaggstang som de fikk reist. Elevrådet innfrir nå sitt neste løfte om å lage trebenker til elevene i skolegården.

Lokalsamfunnet har blitt myndiggjort og engasjert, de har etablert PTA (foreldre-lærerforening), og gjennom denne gruppen skaffet midler til å reparere taket på skolen etter stormen. Læringsmiljøet har forbedret seg etter at Edward kom, og barnas resultater på skolen har merkbart forbedret seg etter hans veiledning. Skolen i Golodee har nå 300 elever, og tiltrekker seg elever fra nærliggende landsbyer. Dette året har skolen valgt sin første kvinnelige elevrådsleder. Det er en milepæl, vel vitende om at dette er en tradisjonell muslimsk landsby hvor kvinnene ikke alltid når frem.

Golodee har også opplevd en bedring i grunnleggende helse- og

hygienep praksis i landsbyen. I løpet av de seks månedene Edward har vært i lokalsamfunnet har antallet husholdninger med egen latrine økt fra seks til ti. Det er flere oppvaskstativer rundt om i hjemmene, og flere klessnorer enn før. Hver måned er det nå felles søppelrydding i landsbyen. Den sosiale kapitalen for landsbybefolkningen har blitt styrket, utviklet og reproduisert. Dette er en nøkkelfaktor i bærekraftig utvikling som viser det viktige arbeidet og verdien av COBIP-programmet.

Endringsagenter

COBIP-programmet er utviklet for å utplassere endringsagenter i lokalsamfunn slik at det kan skapes endringer som forbedrer livet i landsbyene og som varer på lang sikt. I dag er det fem volontører i fem lokalsamfunn i den vestre delen av Liberia. LUMDS er også til stede i disse lokalsamfunnene for å sørge for vann, helse-prosjekter og undervisning.

Historien om Edward er gjenkjennelig i de andre prosjektlandsbyene. I Harrisburg samlet Hall Badio hele landsbyen for at de skulle bli involvert i prosjekter knyttet til utvikling av lærerboliger og bibliotek. Han samlet folket slik at de skulle skaffe sand til pro-

Edward Bass

sjektene. Harrisburg huser Liberias vannkraftverk, og derfor har det vært utfordrende å engasjere befolkningen i frivillig arbeid. Men Hall klarte det, blant annet ved sterk støtte fra Harrisburg PTA og lokale ledere.

Hall Badio har også bidratt til å fylle hull i skolens undervisningsportefølje. Han hjelper med å sette opp planer for ekstra fag, og bidrar til at skolens læringsmiljø skal bli sunt og motiverende. Hall har også bidratt til at landsbyens fokus på hygiene har bedret seg. Han jobber fortsatt sammen med lokalsamfunnet, slik som de andre COBIP'ene i landsbyene, og forhåpentligvis vil forandringen fortsette. ❖

ORDET – LIVET – LYSET

Johannes kap. 1 v. 1

«I begynnelsen var Ordet.
Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud»

Jeg blir alltid svimmel når jeg leser dette.

Før det første atomet ble skapt, var det uskapte og evige Ordet der. Hvordan virkeligheten da så ut er umulig å beskrive. Det vi vet er at alt var 100 % himmelsk og 0 % jordisk. Ordet peker på Gud og evigheten, på det fullkomne, sannheten, allmakten og det livgivende.

I Ham var liv (vers 4). Ordet peker på den første, Gud, som taler. Kraften når Ordet taler lærer vi om i 1. Mos. I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden. Jordan var øde og tom, mørke lå over dypet, og Guds Ånd svedde over vannet. Da sa Gud «Det skal bli lys!» Johannes fortsetter i vers 3: «Det som ble til i ham, var liv, og livet var menneskenes lys.» (vers 4). «Det er det lyset som skinner i mørket» (vers 5). Når Ordet taler kommer lyset. Det er det sanne lyset som lyser for hvert menneske og som kom til verden (vers 9)

Dette lyset er ikke det fysiske lyset men det uskapte åndelige lyset.

Endelig kommer Ordet i menneskelig skikkelse. Det er Guds enbårne Sønn. Han som stod bak skapelsen, det uskapte lyset fra evigheten, kom nå til verden og tok bolig iblant oss. «Og vi så hans herlighet» (vers 14).

Johannes forteller i sitt evangelium om den første som vitnet om lyset. Det var Johannes. (vers 6) Han var ikke selv lyset, men han skulle vitne om lyset. Johannes betyr «nåde fra Gud». Han kom som et vitne, en budbærer utsendt av Gud. Utover i Johannes evangeliet følger flere vitner. Kirkehistoriens vitner om livet og lyset teller millioner og milliarder. Et eller annet sted i denne rekka har også du og jeg en plass.

Vi er i den andre enden av skalaen, 100% jordisk og 0% himmelsk. I alle fall føles det slik

mange ganger. Men Ordet, Livet og Lyset fra Gud blir spredt gjennom misjonen, og det har sin virkning i denne verdens mørke.

Jeg har kommet fram til at Guds misjon har tre uttrykksformer: Den evangeliske, nemlig å frelse mennesker fra syndens mørke. Den diakonale, nemlig å frelse mennesker fra fattigdommens mørke. Den profetiske, nemlig å frelse mennesker fra urettferdighetens mørke.

Det er mye mørke i verden, uvitenhet, kjærlighetsløshet og urettferdighet. Evangeliet er lyset som skinner i mørket. Evangeliet er en historie som trengs å fortelles på nytt og på nytt. Det er den uforanderlige historien om hva Gud har gjort i verden, for mennesker. Lyset lyser opp uvitenhet, fattigdom og urettferdighet.

Guds Ånd drev Johannes til å døpe til omvendelse. Han ble en røst som roper i ødemarken.

Av misjonssekretær Øyvind Aske

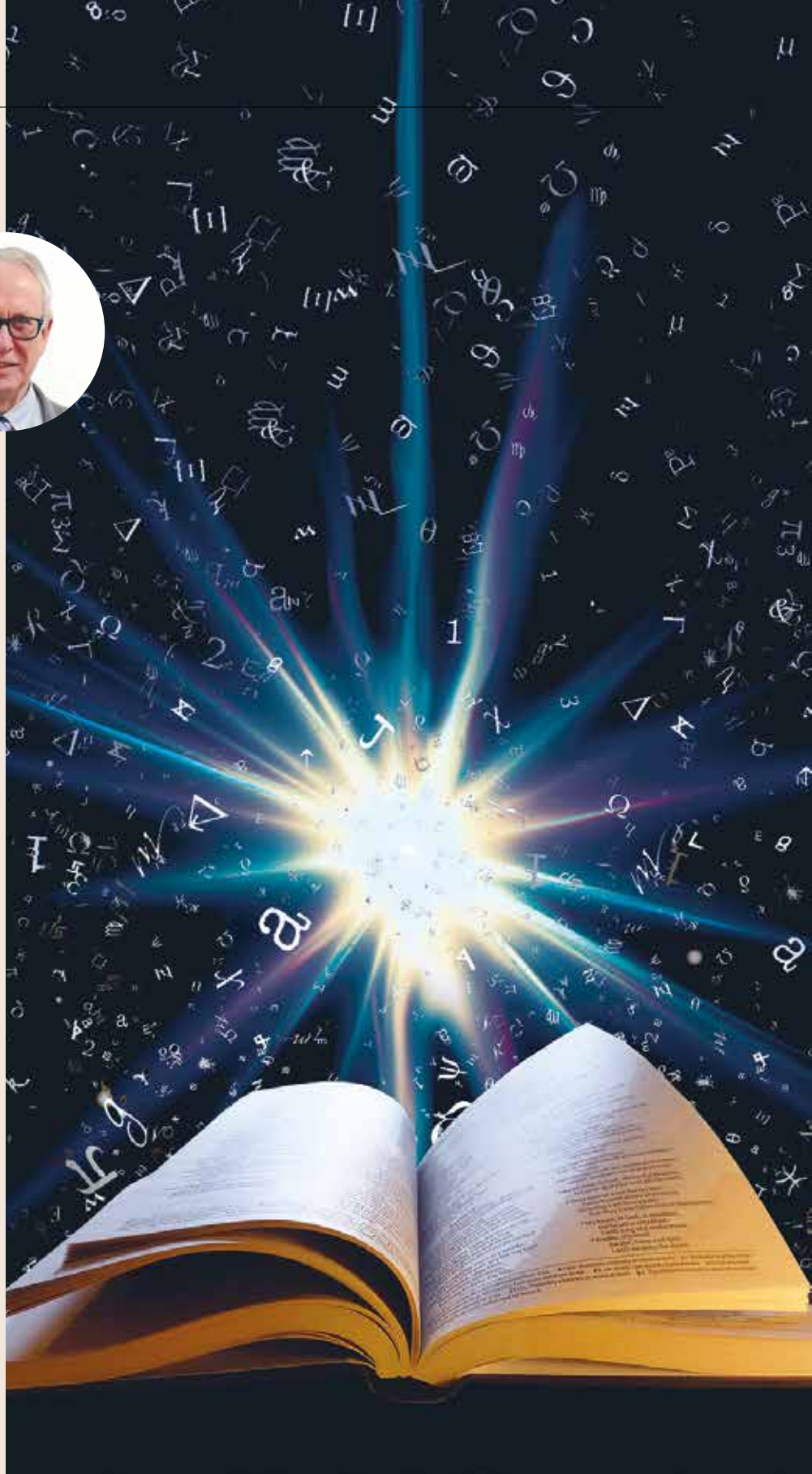
Jesus sa om ham: «Johannes var en brennende og skinnende lampe og for en tid ville dere glede dere i lyset fra ham.» Joh 5.35

Han formidlet Guds lys og Guds liv i sin egen tid. Når vi tenker på våre egne liv og på vår egen menighet vil vi gjerne at det blir sagt om oss: Han/hun var en brennende lampe og vi gledet oss i lyset fra ham/henne.

La oss tenke på vårt eget liv. Misjon er ikke alle andre, misjon er oss. På hvilken måte bærer du og jeg lysfakkelen fra Betlehem videre? På hvilket område fordriver vi verdens mørke?

For Gud som sa: «Lys skal stråle fram i mørket», han har også latt lyset skinne i våre hjerter, for at kunnskapen om Guds herlighet i Jesu Kristis ansikt skal lyse fram.»

2. Kor 4.6 ❖

En skole for den nye tid

TEKST: Øyvind Aske

FOTO: Øyvind Aske / Anne Ng Forster

Skolen i Njama Kowa som ligger i Sierra Leone har vi snakket mye om det siste året. Vi har til og med solgt lodd for å finansiere vår egenandel. Norske metodister og andre har i løpet av sommeren samlet inn over 62 000 kr. Ungdommen som var på Nordmarkskapellet i august deltok også med eget misjonsløp. Rundene rundt kapellet innbrakte hele 11 600 kr.

Skolen er nå ferdig bygd! Den ligger der i all sin prakt og bare venter på at elevene skal flytte inn. Elevene har ventet lenge. Den gamle skolen var fra 1910! Her har noens oldeforeldre, besteforeldre og foreldre også lært å lese og skrive. Landsbyen hadde tatt i bruk alt de hadde av rom, til og med et gammelt falleferdig kjøkken. Den nye skolen har tre store klasserom foruten lager og kontor.

Landsbybefolkningen teller rundt 1500 innbyggere og av dem er rundt 500 barn. Da vi besøkte landsbyen i 2021, var det 344 barn på skolen. Det er seks lærere som underviser, fire av dem utdannet og to frivillige. De bor i landsbyen og har fulgt et tilbud fra regjeringen om videreutdanning de siste tre årene.

Opplyst vei til skolen

President Bio har satt utdanning

som utviklingsmål nr. 1 for landet sitt. Ifølge UNESCO kunne 43% av den voksne befolkningen i Sierra Leone lese og skrive i 2021. Vi møter den ene kvinnelige læreren, Kadiatu Kamara, som forteller at det vil bli mer fristende for lærere å søke seg til Njama Kowa nå, etter som de har fått en moderne skole.

På vei inn til skolen er det oppført lysmaster. Dette vitner om en ny tid for Njama Kowa. Elektrisitet og lys er den fremste faktoren som kan ta landsbyen inn i en ny tid.

Dette gjelder også for skolen. Det er viktig at den også kan brukes etter at dagslyset forsvinner om kvelden, både til lekselesing for barna, eventuell undervisning for voksne og som forsamlingslokale for landsbymøter.

Befolkningen i Njama Kowa takker sine partnere i Metodistkirken, både i Sierra Leone og Norge, for at det ble mulig med ny skole. Enda en landsby i Bo District, Sierra Leone har gått inn i en ny tid! ♣

Precious – en verdifulle rollemodell

TEKST OG FOTO: Anne Ng Forster

Precious Musaidzi er ei ung jente på 17 år. Hun vært med i Metodistkirkens Misjonsselskaps fadderprogram på Mutambara i Zimbabwe siden hun startet på skolen seks år gammel. Precious har gått på barneskolen og ungdomsskolen i landsbyen Mhandarume. Selv om hun har måttet gå 10 km til skolen, har hun møtt trofast opp hver dag helt til det første semesteret i 2022. Fra januar til april 2022 var Precious hjemme med sin nyfødte baby, Linus.

Under korona-pandemien innførte myndighetene i Zimbabwe en streng nedstenging av landet. Dette innebar blant annet at skoler ble stengt, og ungdommene måtte holde seg hjemme for å overholde smittevernregler. Da skolene endelig åpnet igjen, ble mange av elevene avvist fordi foreldre eller foresatte ikke kunne betale skolepenger. De hadde mistet inntekten sin under nedstengingen. Mange unge var igjen uten skoletilbud. Og lediggang er ikke bra for noen! Mange unge jenter ble offer for overgrep da de var hjemme sammen med «omsorgspersoner» i

fjern eller nærere familie. Andre så muligheten til å være sammen med kjærestene sine.

Dette førte til en enorm økning i tenåringssvangerskap i Zimbabwe. Ifølge offisielle statistikker blir det anslått at nesten 6000 jenter droppet ut av skolen i 2021 fordi de ble gravide. Dette er en stor økning fra 2018, hvor rundt 3000 jenter sluttet på skolen av samme grunn.

Mormor sa nei

Precious var veldig forelsket i kjæresten sin, en jevnaldrende gutt fra samme landsby. Noen foreslo at de skulle gifte seg da de skjønnte at de skulle ha barn sammen. Da satt mormoren til Precious foten ned. Hun skulle ikke ha noe av at hennes Precious skulle bli en tenåringsbrud, selv om det er vanlig i

Precious (t.h.) og læreren.

Zimbabwe, hvor en tredjedel av alle kvinner gifter seg før de er 18 år. Mange av disse kvinnene er gravide og blir oppfordret til å gifte seg, i tilfeller også med overgriperen sin, på grunn av utbredt fattigdom og kulturell og religiøs praksis.

Faren til Precious døde da hun var liten, og moren giftet seg på nytt, mest for å få hjelp til å forsørge seg og sine små barn. Det viste seg etter hvert at den nye mannen ikke kunne forsørge alle sammen, og Precious ble værende hos mormoren sin, som sørget for at hun fikk være med i fadderprogrammet.

Mormor er den viktigste personen i Precious sitt liv, og etter at Linus ble født ved hjelp av keisersnitt rett før jul i 2021, var mormor den som igjen tok ansvar.

En dansende ung og bekymringsfri Precious i 2018.

«Jeg var på skolen helt fram til juleferien, og så ble han født noen dager etter at ferien begynte», forteller Precious, «Selv om jeg var stor og tung gikk jeg til skolen og hjem igjen hver dag, det er 20 km til sammen, så det var jo slitsomt. Jeg ville fortsette på skolen så lenge som mulig, selv om jeg vet at mange i samme situasjon som meg hadde sluttet.»

Stigmatisering av gravide jenter er dypt forankret i samfunnet, særlig i mer avsidesliggende landsbyer. Foreldre og lærere frykter at andre barn også skal bli gravide og ber barna sine om å holde seg unna gravide jenter, fordi de er dårlige rollemodeller. Det har tidligere vært lovpålagt å utvise gravide jenter fra skolen, og mange av dem har opplevd å bli mobbet av både barn og voksne.

Tilbake til skolen

I august 2020 endret Zimbabwes regjering utdanningsloven som påla skolene å utvise gravide jenter. Sammen med flere andre afrikanske land forbyr nå regjeringen i Zimbabwe skoler å utvise, og disse tenåringer blir oppfordret til å fortsette med utdanningen sin.

Men til tross for at forbudet er opphevet og gravide jenter blir ønsket velkommen tilbake på skolen, blir mange hjemme i frykt for negative reaksjoner. Dette gjelder ikke Precious!

«Jeg var hjemme i 3 måneder for å passe på Linus og gi ham brystmelk flere ganger om dagen, men savnet skolen og vennene mine veldig. Mormor hadde hørt om den nye utdanningsloven, og var fast bestemt på at jeg skulle fortsette utdanningen min. Vi gikk

sammen til læreren min for å spørre om jeg kunne begynne på skolen igjen. Etter at læreren hadde snakket med de som er ansvarlige for fadderprogrammet fikk jeg lov til å komme tilbake til skolen i april», smiler Precious.

«Det er mormor som passer på Linus og gir ham grøt og flasker med melk. Jeg henter vann og ved før jeg går på skolen og hjelper til med å lage mat. Så slipper mormor å gjøre det også! Jeg ammer Linus om natten, og da sover vi godt alle tre!»

Pappaen til Linus sluttet på skolen og har reist til en by et stykke unna hvor han jobber med griseoppdrett. De er ikke kjæresten lenger, men han tar sin del av ansvaret ved å sende penger hjem til Precious og mormoren hennes. De ser lysere på Precious' framtid nå og er takknemlige for at hun fikk lov til å fortsette på skolen og i fadderprogrammet.

«Det er viktig at jeg får fullføre skolen, for jeg skal nemlig bli sykepleier», forklarer hun. Og på spørsmålet om hun tror at hun vil klare å ta sykepleierutdanning samtidig som hun har ansvaret for et lite barn, svarer Precious bestemt:

«Det vet jeg at jeg kommer til å klare!» ❖

Foto: Paal Lunde

*– Partnership in Development
styrker vår kristne tro og liv*

Marianne Munz

- 29 år
- Prest i Sentralkirken i Oslo
- Leder av Misjonsrådet, Metodistkirkens Misjons-selskap

Møt Marianne Munz, prest i Sentralkirken, Oslo og ny leder av Misjonsrådet.

TEKST: Karl Anders Ellingsen

Marianne vokste opp på Nordstrand i Oslo. De var naboer med familien Broback og gjennom dem ble Marianne med i speideren i Sentralkirken som syvåring. Her ble hun helt frem til hun sluttet på videregående.

Samtidig var hun med i Nordstrand menighet med familien i barnekor og etter hvert ungdomsarbeid. Gjennom ungdomstiden var det mange aktiviteter i både Nordstrand og Sentralkirken. Hun opplever at hun har vokst opp som en kristen, med en tro som har utviklet seg med tiden.

Marianne ble konfirmert i Nordstrand kirke, men meldte seg inn i Metodistkirken 17 år gammel. Det var ikke teologi som var avgjørende den gangen, men helt naturlig å gå inn sammen med vennene i Sentralkirken.

Vennskapsmenighet i Liberia

En viktig opplevelse for Marianne var da Sentralkirken fikk sin vennskapsmenighet i landsbyen Garjay, utenfor Buchanan i Liberia i 2008. Det ble starten på et dypt engasjement for misjonsarbeidet. Allerede i 2009 arrangerte menigheten ungdomsleir til Garjay. Marianne brukte gavene fra konfirmasjonen året før for å kunne delta og forteller at denne turen ble en stor opplevelse på alle måter. Hun ble helt oppslukt av alle inntrykkene og møtene med menneskene, dagliglivet deres, kulturen og naturen.

– Jeg ville bli kjent med så mange som mulig, og lære så mye som mulig. Det var så gøy med sangen, dansen, landsbybesøkene og lekene. Alt var spennende og fint, og jeg ble veldig engasjert i menneskene og følte at jeg utviklet gode relasjoner med mange.

Leiren fikk en viktig konsekvens ved at Marianne søkte seg til Hald Internasjonale skole etter videregående. Som en del av det skoleåret var hun seks måneder i Kamerun, hvor hun jobbet med NMS (Det norske misjonsselskap)

på misjonsstasjonen der og med ulike prosjekter i den lokale kirken. Etter skoleåret fortsatte hun ett år til som ettåring i NMS i Kamerun.

Mens hun var i Kamerun, reiste hun til Liberia for å delta på Sentralkirkens andre ungdomsleir til Garjay, i 2013. Det var nok en flott opplevelse, hvor hun traff igjen mange av de hun møtte første gangen og opplevde igjen den sterke og viktige relasjonen mellom menighetene. Men det å reise alene fra Kamerun til Liberia og tilbake igjen, var en komplisert affære med mange utfordringer. Det var utfordringer som Marianne selv håndterte bedre enn noen av de andre som opplevde det på avstand.

Kall til å studere teologi

Gjennom det andre året i Kamerun vokste ønsket om å studere teologi og jobbe i kirken. Det var noe som hun så som meningsfylt og spennende. Hun var interessert i teologi og tanken på å bli prest kom naturlig til henne. I denne tiden var hun også med som leder på leirene til MBU på Sommerfes-

Vi ser at klimaendringene treffer hardest der det allerede er vanskelige levevilkår.

ten. Det bidro til at tanken på å bli prest modnet, og hun søkte på teologistudiet ved MF i 2015.

Marianne forteller om en tro og et kall som har vokst seg sterkere og modnet over tid. Hun opplever at kallet har blitt bekreftet av kirken, familie og venner. Det har ikke endret seg etter at hun begynte tjenesten som prest for halvannet år siden. Tvert imot opplever hun å stå stødigere i rollen og valget nå, enn da hun studerte.

Entusiasmen for bærekraftig misjonsarbeid vokste frem parallelt med kallet. Hun hadde nemlig et tredje friår før hun begynte på teologistudiet, hvor hun tilbrakte fem måneder som volontør i Metodistkirkens Misjonsselskap, på misjonsstasjonen Old Mutare i Zimbabwe. Her fikk hun se og oppleve kirkens arbeid med Partnership in Development (PiD) i praksis. Hun er begeistret for arbeidet og engasjert i å delta og lede dette arbeidet.

– Jeg har sett at arbeidet vårt fungerer i praksis. Det er et ekte lokalt eierskap i prosjektene og vi

har gode nasjonale staber i samarbeidslandene våre. Vår metode gir gjensidig respekt og utvikling i landsbyene. Vi ser at alle ønsker å ha det bedre. Gjennom PiD får landsbyene eierskap og kontroll over egen utvikling.

Hun fortsetter: – Det mer tradisjonelle misjonsarbeidet har vært mye bygget på «vi og de»-tankegang, og en selvoppfatning av at vi skal hjelpe de til å forstå sitt eget beste. PiD-modellen er derimot «vi»-fokustert. Den har vokst frem ved kunnskapsdeling og forståelse, som har gitt oss nye metoder. Derfor har vi tatt et skikkelig oppgjør med de tradisjonelle metodene og begravet dem. PiD-modellen utfordrer oss som er i en privilegert posisjon i Norge, til å stille åpne spørsmål om hvordan vi skal samarbeide i dag og i morgen, og lytte til svarene. Likeverd og respekt preger denne tenkningen.

Marianne startet på studiene i 2015 og arbeidet samtidig deltid som barne- og ungdomsarbeider i Sentralkirken. Hun var ferdig med studiene i 2021 og ble såkalt prøve-

medlem i årskonferansen. Hun ble utnevnt til prest i Sentralkirken og tjenestegjør der i dag.

I 2017 ble Marianne valgt inn i misjonsrådet som varamedlem, og ved årskonferansen i år ble hun valgt som ny leder av misjonsrådet.

– Vi må erkjenne at det globale sør har vært undertrykket og blitt preget av en kolonialistisk tankegang i vesten. Dette er en virkelighet og en felles arv som også vi i Norge er en del av. Jeg opplever at PiD har blitt til som en reaksjon på dette. Det er noe vi har bygget opp sammen med partnerne våre og Digni (vår paraplyorganisasjon for misjonsorganisasjonene). Jeg er stolt av PiD og glad for de som har vært pionerne i å bygge det opp. Nå er det mitt ansvar å lede videreutviklingen av dette. Vi er inne i en periode der det er nye krav fra NORAD. Vi vet at vi ikke er feilfrie og har svakheter som vi må ta tak i sammen med partnerne våre. Endringer må til, men vi må holde fast i kjernen i PiD-metoden og tenkningen. Digni har tiltro til PiD, og vi opplever at andre organisasjoner også lar seg inspirere av tenkningen. Fremover håper jeg også at vi kan fokusere enda mer på grønne prosjekter der klimahensyn er tydelig fremme i målbeskrivelsen. Vi ser at klimaendringene treffer hardest der det allerede er vanskelige levevilkår, og fattigdommen øker. Bærekraftsmålene er allerede en del av PiD, men jeg håper bevisstheten rundt

Prosjektkomiteen i Mhende, Zimbabwe. Foto: Privat

klimatilpasninger i prosjekter og grønne prosjekter kan forsterkes enda mer i tiden fremover.

Vi tar hele mennesket på alvor

Marianne sier hun finner det inspirerende å se hvordan kirken vokser og utvikler seg i samarbeidslandene våre.

– Det å ha en vennskapsmenighet har betydd mye for meg. Jeg har erfart hvor mye kirken betyr for mennesker i ulike livssituasjoner, jeg har opplevd et fellesskap

som strekker seg langt utover våre grenser, og det har vært med på å la mitt kall til prestetjeneste vokse frem. Jeg ser hvor viktig Metodistkirken er for landsbyene ute og at kirken opplever vekst og utvikling.

Sitt intervju med Brobyggeren avslutter Marianne med følgende ord:

– Metodistkirken er virkelig en kirke som tar hele mennesket på alvor og vil hjelpe. Her er PiD en viktig bidragsyter. Jeg håper alle menigheter vil ha et PiD-prosjekt og at de ser verdien i det! Det styr-

ker tilhørigheten og relasjonene på tvers i den globale United Methodist Church, og det opplever jeg som dypt meningsfullt. Partnership in Development styrker vår kristne tro og liv, slår vår nye misjonsleder fast. ❖

KENGURUMETODE OG STRIKKETØY FRA NORGE

TEKST OG FOTO: Anne Ng Forster

Antallet gravide på sykehuset på Mutambara i Zimbabwe økte under pandemien, og økningen har fortsatt i tiden etterpå. Pågangen på Waiting mothers' shelter (WMS) på misjonsstasjonen har vært stor. Det har til enhver tid vært 60-70 gravide som har ventet på å starte fødselen.

Waiting mothers' shelter, et tilholdssted for kvinner i siste del av svangerskapet, er et gratis tilbud og viktig for å holde tallene på barseldød og spedbarnsdød nede. Her

kommer kvinner fra avsidesliggende landsbyer tre uker før fødsel for å være i trygge omgivelser. Eller i tilfeller hvor det oppstår komplikasjoner med mor eller barn de siste ukene i svangerskapet eller under fødsel.

Kengurumetoden

Dette er i første omgang et tilbud til førstegangsfødende, men også kvinner som har født tidligere kan benytte seg av tilbudet. Kvinnene vet at hvis fødselen starter mens

de fremdeles er i landsbyen, vil de i beste fall kunne finne en bil som kan frakte dem til nærmeste klinikk, eller mer sannsynlig, bli fraktet i en kjerre kjørt av esler eller okser.

I begge tilfeller vil det være en strabasios reise på flere timer på humpete veier, en stor risiko for både mor og barn!

De siste 20 årene har Metodistkirkens Misjonselskap vært med på å støtte mange prosjekter på Waiting Mothers' shelter på

Mutambara. Enten ved støtte til nybygg, møbler, malarianett eller mat til de gravide. Vi har også mange strikkeglade støttespillere rundt i menighetene, som sender oss babytepper, luer, trøyer og sokker til de nyfødte. Dette brukes som «kuvøser», i tillegg til kengurumetoden som har blitt brukt på misjonssykehuset i mange år.

Kengurumetoden er en behandlingsmetode hvor mor eller far fungerer som kuvøse. For tidlig fødte barn legges rett etter fødsel hud-mot-hud på foreldrene. Dette har vist seg å stabilisere barnets puls, pust og temperatur. I tillegg styrker kenguruomsorg båndet mellom foreldre og barn. Mor produserer mer melk og barnet sover bedre, noe som reduserer stress hos både foreldre og barn.

Denne metoden ble først brukt fordi det var begrenset tilgang på kuvøser i mange land, men senere forskning har vist at dette er den aller beste behandlingen for premature barn, og er nå anbefalt av Verdens Helseorganisasjon (WHO).

Nyasha

Både kenguruomsorg og omsorgen fra strikkeklubber og andre strikkere i Norge var viktig da Nyasha skulle føde på Mutambara i høst. Nyasha som er 35 år, hadde vært på WMS bare noen dager da fødselen satt i gang. Hun hadde vært gjennom fødsler før og kunne heller ikke tillate seg å være borte fra de andre barna over lengre tid.

Hjemme hadde hun fått hjelp av naboer til å passe på de seks barna hun måtte reise fra.

Nyasha visste at hun ventet tvillinger, men det var hun vant til, siden svangerskap nummer to også hadde vært tvillinger. Tvillingguttene var nå seks år og den eldste var sju. De tre andre hadde kommet som perler på en snor, før det hadde vært en liten pause.

Mannen hennes var i Sør-Afrika for å lete etter jobb og tok de strøjobbene som dukket opp. Ellers forsørget Nyasha familien ved å selge overskuddet av det hun dyrket i grønnsakshagen. Hverdagen var krevende, som den er for de fleste i Nyashas landsby.

En sliten Nyasha fikk de to babyene sine opp på brystet rett etter fødselen og var glad for at

det hadde gått bra! De var små, men friske. Hun pustet ut, lettet over å være ferdig med fødselen. Overraskelsen var stor da hun skjønnte at noe mer var i ferd med å skje, og at fødselen slett ikke var over. Sykepleierne kom tilbake og det viste seg at Nyasha ikke ventet tvillinger, men *trillinger*!

En overveldet og litt bekymret mamma fikk tre nyfødte i fanget. Hun hadde jo ikke nok klær til tre små. Sykepleierne visste råd, og var glade for å kunne hente fram strikkeklær og tepper fra ivrige kvinner i Norge. Alt er med på å gi de tre nyfødte en bedre start på livet.

Takk for omsorgen og kjærligheten som ligger i dette arbeidet! ♣

MISJONÆR FOR MODERNE MISJON

- Portrettintervju? OK, men det må ikke skrives som et minneord, altså! Tidligere misjonssekretær Tove Odland har kaskader av opplevelser og hendelser fra eget (misjons)liv å se tilbake på, og som hun gjerne deler. Men hun vil ikke framstå for tilbakeskuende og mimrende, og fastslår heller innledningsvis at «vi trenger ikke lenger sende misjonærer for å forkynne!»

TEKST: Ole Einar Andersen
FOTO: Karl Anders Ellingsen
og privat

Foto: Karl Anders Ellingsen

De såkalte misjonslandene er selv i utmerket stand til å ta seg av folks oppbyggelse. Vi skal heller være partnere og bistå med å bygge opp lokalsamfunn og gi folk rettferdige levekår ut fra deres faktiske behov og ønsker. Godt bistandsarbeid er praktisk teologi – og misjon. Ikke minst for metodister, sier Tove.

Tydelige spor

Riktignok er hun nå pensjonist på tiende året, men Metodistkirkens tidligere misjonssekretær Tove Odland (80 år) mener fortsatt mye og sterkt om mye og mangt, inkludert misjon. I mesteparten av tre tiår, fra 1985 til 2013, var Tove nærmest synonymt med «misjon» for norske metodister. Gjennom tallrike reportasjer og foto fra misjonsfeltene i kirkebladet vårt, og besøk til menigheter landet rundt, ungdomsleirer og informasjonsreiser til Afrika og India, ga hun misjonsarbeidet en solid boost.

Toves «regjeringstid» førte også kirkens misjonsarbeid inn i en ny tid, gjennom nytenkende misjonsstrategisk arbeid og planlegging, kontakt med myndigheter og internasjonale kirkelige og sosiale organer. For dette fikk hun også fortjent Kongens Fortjenstmedalje i 2013.

Tove har satt tydelige spor etter seg, også internasjonalt. Hun var med å stifte Africa University i Zimbabwe, og satt de 12

Tove Odland

Født i Saudasjøen 20. februar 1943, som «attpåklatt». To storebrødre var ti og tolv år eldre. De reiste etter hvert hjemmefra, og fra hun var syv år, ble Tove i praksis enebarn. Lillestorebror Åge Nevland lever fortsatt, men eldstemann, Jan, døde i 2006.

Flyttet til Oslo i 1964. Ble medlem av Sentralkirken. Flere jobber i skole, kontor og sykehus før hun gikk Sosialhøgskolen i Bærum 1979–82. Sykehuskurator på Bærum sykehus (1982–85) med hovedansvar for pasienter som kom inn etter selvmordsforsøk. Var med på å starte Bærum-modellen som fungerer fremdeles. Ordinert til diakon i Metodistkirken i 1999. Misjonssekretær i Metodistkirkens Misjonsforbund 1985–2013.

første årene i styret. Gjennom flere valgperioder har hun vært medlem av the United Methodist Churchs internasjonale misjonsråd (GBGM) og mange år som medlem av European Commission on Mission (ECOM). Hun er brukt som «troubleshooter» på flere prosjekter, og fikk rykte for å være myndig på sine besøk. Biskop Kulah i Liberia forteller at de var utslitte etter hvert besøk av Tove; men på en god måte.

Vi mangler altså ikke gode grunner for å intervju Tove til dette nummeret av Brobyggeren som har særlig fokus på misjon.

Men, begivenheter for mange år siden, kunne fort gjort intervjuet uaktuelt. Borgerkrigene i Liberia, fra 1989 til 1996, og 1999 til

2003, regnes blant Afrikas blodigste kriger. Tove besøkte landet tre ganger i den perioden. Før det andre besøket skrev hun et «åpnes-etter-min-død»-avskjedsbrev til sine nærmeste. Lignende opplevelser har hun også fra Angola. Der fløy pilotene i flyene hun var passasjer i, brattest mulig stige- og landingskurve for å redusere faren for å bli skutt ned. Og det er et tankekors for Tove at i de fleste land i Afrika hvor vi har hatt prosjekter, har det vært metodister på begge eller alle sider av konflikter og borgerkriger. Flere geriljaledere er utdannet ved metodistkirkens skoler.

Da er det godt å ha sett hvor konstruktiv og viktig kirken vår, og andre kirker, har vært i gjen-

oppbygging av borgerkrigsherjede land. Selv langt ute på landsbygda i land som Angola og Liberia, har godt organiserte metodistkirker med klokt lederskap og demokratisk sinnelag vært av stor betydning.

Hellige øyeblikk

Toves romslige leilighet i Oslo vitner med sine skulpturer, bilder, møbler og tekstiler om et sterkt hjerte for «misjonslandene» India, og afrikanske Liberia, Angola, Zimbabwe og Sierra Leone.

– For altså. Jeg har fått så mye mer enn jeg har gitt. Masse flott og mange gleder, og noe trist og frustrerende. Men, herlighet; først og fremst så mange direkte hellige øyeblikk i møte med de mest vidunderlige mennesker du kan tenke deg. Det er velsignelser jeg bærer med meg livet ut, sier Tove. Så glemmer hun heller noen ikke fullt så hellige øyeblikk og mindre vidunderlige mennesker, for de finnes også innen misjon og kirke,

Hun har flotte og dramatiske opplevelser fra India; de fleste sammen med misjonæren Reidun Refsdal, og hun husker lukten, fargene og lydene av India. Men

når hun særlig elsker Afrika og afrikanere, er det vel fordi det er der hun vært mest.

– Afrikanernes raushet, klokskap, overlevelsesvilje og humør; det har vært så sterkt. Jeg har vært på endeløse bilturer på all slags veier. Tallrike punkteringer. Kjørt oss fast i gjørme og ikke kommet videre. Men det har gitt meg mulighet til å møte folk som bor langt vekk fra byene. Jeg har møtt så mange kloke og gode mennesker og jeg har møtt så sterk tro – en stedegen afrikansk kristendom, kanskje ispedd element av tradisjonell religion, men så Kristusbegeistret, nærmest forkynner Tove.

– Jo mer jeg har blitt kjent med afrikanere, desto mer beundrer jeg dem, sier hun. Nei, beundre er feil uttrykk, for det stikker så mye sterkere og dypere enn det. En helt grunnleggende respekt og kjærlighet.

– Noen favorittsteder også?

– Ja, og nei, for det er nesten helt umulig, altså. Men Ganta (Liberia), og kirken der hvor jeg opplevde min aller første afrikanske gudstjeneste. Det er noe av det sterkeste jeg har vært med på.

Og Kessua (Angola), som i sin tid ble omtalt som Afrikas vakreste misjonsstasjon, selv om jeg vet at det ikke ser slik ut der nå. Men Kessua åndet av en helt spesiell fred. Vi er mange som har erfart det.

Jeg har også et spesielt hjerte for «Karens hus» i Nairobi – huset der Karen Blixen bodde. Jeg har reist dit flere ganger alene. Bare å sitte der, inne eller ute, gir meg en helt spesiell opplevelse av ro og noe veldig godt. Eller den lille kirken vår i Mursan, åh nei, det er jo India, ler Tove. Da bare må hun ta med det mektige «kjærlighetspalasset» Taj Mahal også! India står Toves hjerte nær. Og hun skulle gjerne enda en gang vært i Himalayafjellene i Nepal, når solen står opp. Ligge der i telt, det er kjølig og alt er bare vakkert... Tove blir fjern i blikket.

Ikke kalt til å bli misjonær

– Misjonsinteressen min er ikke nødvendigvis lett å forklare, medgir hun, tilbake fra flashback'et til Anapurna hvor hun nådde 4500 av 8091 m.o.h.

– Jeg har i alle fall aldri kjent på noe kall til selv å bli misjonær, forteller hun. Kanskje har hun ikke hatt helt «rett misjonssyn» til å gå inn i en misjonærrolle, heller. Men hør, likevel:

Da Tove var to-tre år gammel, var det stiftelsesmøte for en Santalmisjonsforening hjemme hos hennes foreldre i Saudasjøen.

Jeg har fått så mye mer enn jeg har gitt.

De hadde ikke vært kristne lenge, og dette var en sterk hendelse for dem. Det ble sikkert både bedt og sunget høyt, noe den lille jenta må ha registrert. Familiehistorien forteller i alle fall at neste morgen sto lille Tove i barnesengen og sang av full hals:

«Gå, gå sædemann gå

(sædemann = såmann, red. anm)

Gå, gå søster også

Gå og den gode sæd utså

Gå, gå sædemann gå»

– Det bodde til stadighet emisærer, predikanter og misjonærer og slikt hjemme hos oss, forteller Tove. Jeg har alltid hatt et slags forhold til misjon, uten å være spesielt opptatt av misjon, egentlig, forteller Tove. Søndagsskole og ungdomsforening og den slags var lenge mer hennes greie.

Men det skjedde noe da hun midt på 1970-tallet ble MUs representant i misjonsstyret og i 1977 fikk besøke sin nære venn, misjonæren Herbjørg Andreassen, i Liberia.

– Det ble et gjennombrudd for meg angående misjon, forteller Tove om besøket på misjonsstasjonen Ganta, og senere Gbason Town. – Jeg tok inn alt! Med alle sanser! 45 år senere kan Tove gjenkalle den følelsen og opplevelsen. Lydene og lukten av Afrika, og folkene.

Bærekraftig misjon

Men vi må tilbake til hennes inn-

Tove Odland sammen med skolebarn i Angola

ledende postulat før hun blir utålmodig:

– Den tradisjonelle misjonærrollen bør være historie. Lokale prester og forkynnerne kan best aktualisere evangeliet, gjøre det relevant, og formidle en kristen tro basert på forståelse av kultur, tradisjoner og levekår. Vi må bli enda flinkere til å lytte og anerkjenne og forstå folk og forhold der vi engasjerer oss, og ikke eksportere et vestlig verdisett og tenkemåte om alt. Å anerkjenne lokalkunnskap og kompetanse, og samarbeide som likeverdige partnere, er utrolig viktig – og det er bærekraftig misjon, mener Tove.

Slike tanker ligger også bak samfunnsutviklingsprogrammet Partnership in Development som

er blitt hovedtanken i vår kirkes misjonsstrategi de siste tiårene, og et av Toves absolutte hjertebarn. Nytenkende og framtidsrettet da det ble lansert, basert på respekt for, og anerkjennelse av mottaker-sidens behov og kunnskap.

Grunnidéen er at det, ut fra et avtale/hoveddokument, lokalt stilles en sum penger til disposisjon for et samfunn eller landsby. Gjennom folkemøter avgjør folket selv hva som skal prioriteres; en brønn, en sykestue, oppussing av skole, et landsbruksprosjekt. Da oppstår et sterkt lokalt eierskap til prosjektene, og de forplikter seg til å følge opp og ta ansvar for gjennomføring, vedlikehold og drift.

– Dette sparer utrolig mye byråkrati, tid og penger, fastslår

1

2

3

4

Tove. Mange år etter at vi tok i bruk PiD, fikk en rapport med tittelen «Time to Listen» stort gjennomslag i bistandskretser. Akkurat slik PiD har gjort. Tove er stolt over at vår kirke bruker PID modellen. Den passer veldig godt for Metodistkirken og vår måte å tenke på, mener hun.

Så kan folk saktens spørre om hva rent utviklingsarbeid har med misjon å gjøre. Da svarer Tove: – Alt! Med utropstegn. Og faktum er at alle steder hvor vi har iverk-satt PiD-modellen, har kirken vår vokst. fastslår hun. Folk sier: «En kirke som bryr seg så mye om oss som Metodistkirken gjør, vil vi tilhøre».

Og selv et mislykket prosjekt kan føre til velsignelse. På Gbason Town (Liberia) ble det anlagt en stor palmeoljeplantasje, som skulle sikre økonomisk selvberging og redusere behovet for midler fra Norge. En flott plan, helt til billig palmeolje fra Malaysia slo bunnen ut av markedet. Farmen ble stengt og over 30 mistet jobben.

– Trist, kaotisk og vondt å være med på, husker Tove. Men det som siden rørte henne noe enormt, var at da borgerkrigen blusset opp og det ble en hungersnød uten like i Liberia, da var det mange som red-det livet ved å bruke nettopp den oljepalmefarmen. Og det er ikke det eneste praktiske eksemplet misjonen har på forutgående nåde!

1. Latteren sitter løst hos Tove. Her sammen med Ellen og Tove Markussen, fra Toves 70-årsdag.

2. India og Taj Mahal i januar 1986. Her sammen med Reidun Refsdal.

3. Tove i samtale med biskop Innis, i Ganjay Memorial Church i Liberia.

4. Skole og utdanning har alltid vært viktig for metodistkirkens misjonærer. Her på skolen i Vanteker, Liberia.

Hvem er hun?

– Å jobbe med misjon har preget meg. Å få møte andre kulturer, folk og samfunn slik jeg har fått, i både krig og fred, har påvirket meg og formet meg. Ikke bare utviklet, men også endret mine holdninger, oppfatninger, min teologi og tro. Ja, gitt meg et helt annet perspektiv på både saker og eget liv, reflekterer Tove.

Hvem er hun så? Toves eget verbale selvportrett, malt med maksimum fire egenskaper, ser slik ut: «Uredd. Sans for humor. Liten eller ingen autoritetsskrekke. Kan le av meg selv».

Sikkert sant nok.

Vi har likevel kontaktet et knippe av Toves venner for om mulig å fylle ut bildet litt. Det suste inn karakteristikk som: fargerik, from, raus, ærlig, empatisk, vet når hun skal snakke og holde kjef (stort sett), årvåken, erfaren på livet, uoppslitelig humor, bestemt, direkte, lattermild, tøff, kreativ, varmhjertet, følsom, modig, skapende, omsorgsfull, selvironisk, engasjert, lojal, glad i kirken og menigheten sin, vennekjær, må ikke alltid ha rett (selv når hun egentlig har det), full av pågangsmot, klar og tydelig, en latter som sitter løst (og som ikke alltid er like passende)...

Det hjalp! Og når karakteristikk som raus, hjertevarm, omsorgsfull og engasjert er hyppige gjengangere, lar vi disse egenskapene legge fernissen på bildet.

Ifølge en av sønnene matcher dessuten Toves nye bil hennes personlighet. – Den er i alle fall sprek, stråler hun om sin Toyota Yaris Cross (hybrid). Og litt metodist-humor: Nummerskiltet har kjennetegnet DS! (for de ikke helt innvidde: District Superintendent/tilsynsprest...)

Ihuga metodist, er i alle fall Tove. På sin hals!

– Hør nå her, sier hun, og da gjør man klokelig det: – Foreldrene mine tilhørte ikke Metodistkirken. De bar meg til dåpen i Sauda kyrkje. Der ble jeg konfirmert. Og gift. Men, sier hun, og det med hørbart store bokstaver: –Jeg tror av hele mitt hjerte at jeg er født som metodist; ja, at det ble lagt i mitt hjerte før jeg ble født!

Det er så mye ved metodistkirken Tove synes er viktig og spesielt. Som den altomfattende måten vi tenker om «nåde» på. Hvordan åndelig og sosial hellighet henger sammen. Ja til og med organiseringen vår, som mange synes er «too much», men som hun ser er så viktig i kaotiske tider.

Å være metodist er Toves identitet. Har alltid vært det. Derfor er metodisten Tove urolig. Det er spennende tider i kirka vår. Å følge situasjonen i The United Methodist Church, internasjonalt og i Norge, er en berg-og-dalbane. Pessimisme, optimisme, tvil, håp, frustrasjon og glede.

– Uansett opplever jeg det vanskelig. Jeg vet jo at vi som kirke

virkelig kan bety noe; en forskjell både for mennesker og samfunn, sier Tove. Men, det har skjedd endringer før, og ting har gått seg til, trøsteundrer hun seg. Globalt vil metodismen dessuten fortsatt være en stor, viktig og innflytelsesrik. Det vil alltid være en metodistkirke å være medlem av.

Livet har gått videre

Livet har ikke bare vært enkelt. Ikke minst ble det tungt med ektemannen Torleivs sykdom. De fikk «fast følge» i gymnasårene. I 1999 ble den dyktige psykologen diagnostisert med Parkinsons sykdom. Ytterligere diagnoser/sykdommer fulgte.

– Rikshospitalet, Diakonhjemmet, Aker, Lovisenberg og legevakt. Han hadde liksom et sykehus for hver sykdom, minnes Tove galgenhumoristisk med et vemodig smil.

Torleiv ble etter hvert sterkt pleietrengende. Men han klarte å bo hjemme nesten helt til han døde. Det er Tove uendelig glad og takknemlig for, selv om det perio-devis var tøft og vanskelig.

– Torleiv fikk feire sin 75 års dag med besøk av mange venner. Det ble en stor dag for ham, men kanskje tærte den ekstra på kref-tene. I alle fall kom han på sykehus tre uker etter, og døde i mai 2018. Torleiv ble bisatt fra Centralkirken i Oslo og deler grav med sin farfar utenfor stavkirken i Røldal. Farfaren – Tjerand – var vel den han så aller mest opp til i livet, sier Tove.

Men livet har så absolutt gått videre. Tove fryder seg over et nært og fortrolig forhold til sønnene Sveinung og Torgrim, svigerdøtrene og ikke minst de fem barnebarna, tre gutter og to jenter i alderen fire til 15 år. At hele flokken dessuten bor i Bærum og Oslo, gjør det enda lettere å holde kontakten.

I 1992 kjøpte hun og Torleiv fjellgården Odland i Røldal - Det var barndomshjemmet til min svigerfar og et sted Torleiv hadde veldig stor tilhørighet til.

- Odland er i stadig sterkere grad blitt et fredens sted for meg. Jeg drar dit så ofte jeg kan, og nyter naturen i alle årstider. Gjerne alene, for jeg trives i eget selskap, men gjerne med venner også. Odland er dessuten blitt et samlingssted for hele familien, sønner, svigerdøtre og barnebarn, hvor vi kan kjenne på røtter og tilhørighet.

Aktiv pensjonist

Tove er aktivt med i Centralkirken

i Oslo. Der setter hun veldig pris på Damenes Torsdagsaften, en tverrkulturell kvinnegruppe som møtes seks til åtte ganger i året. De lager mat sammen, spiser og deler fra livene sine. Tove har også ofte oppgaver knyttet til gudstjenester og andre samlinger. I, etter eget utsagn altfor mange år, har hun ledet Programutvalget i Centralkirken, og sitter dermed i menighetsrådet og arbeidsutvalget. Men nå er det store endringer på gang, for de tre Oslomenighetene skal etter planen og pågående prosess, slås sammen til én menighet og ha felles gudstjenester fra slutten av august 2023.

- Det er både spennende og utfordrende når tre ulike tradisjoner for gudstjeneste- og menighetsliv skal forenes. Selv tre metodistmenigheter i samme by har ulike måter å gjøre ting på, og det kan være sterke følelser knyttet til dette, erkjenner Tove. Men selv er hun i alle fall innstilt på å gjøre det hun eventuelt kan bidra med for at

sammenslåingen skal bli vellykket.

Ellers verdsetter hun stadig kontakten med familie og nære venner. Å møtes. Være sammen. Kommunisere. Da er det ikke mye som slår lange middager. Tove liker å dekke et innbydende og sosialt bord. Viktigere enn selve maten, selv om den bør være god, er det å sitte sammen og spise. Måltidsfellesskap, slik hun også husker det fra Afrika og India. - Jeg elsker det, stråler Tove. Spisestuebordet hennes er designet slik at alle lett kan snakke med hverandre - for hun nyter å sitte leenge ved bordet og spise, drikke, le og prate. Gjerne til langt på natt.

En litt munter digresjon: Tove liker å dekorere kirkerom og lokaler knyttet til kirkeår og hendelser. Stort sett med stort hell og mye ros. Men på en årskonferanse rigget hun opp en sildrende «kilde av levende vann» som et stemnings- skapende andakts- og refleksjons- element i forhandlingssalen. En utilsiktet effekt var at flere av de pensjonerte prestene, som satt nærmest, oftere enn vanlig måtte ta seg en tur ut... Men livets vann fikk renne.

Og dermed har vi faktisk fylt vår tildelte spalteplass. Hva så med oppvekst, utdanning og veldig mye annet?

- Det får vel vente til minneordene, ler Tove... ❀

Selv tre metodistmenigheter i samme by har ulike måter å gjøre ting på, og det kan være sterke følelser knyttet til dette.

Gjøre verden litt bedre

Frokosten er inntatt, sakene pakket og lastet inn i bilen. Vi forlater Mutare for denne gangen og kjører mot Harare. Men på veien skal vi først besøke enda et av Chabadzas pågående prosjekter, Tabudirira. Man må konsentrere seg litt for å si det navnet, men når det først sitter, så sitter det: Tabudirira.

TEKST: Ragnar Falch

FOTO: Ragnar Falch / Anne Ng Forster

Landsbyen ligger i nærheten av byen Mutoko – en by som vil lyde kjent for en del «eldre» lesere. Ikke langt herfra ligger misjonsstasjonen Nyadire, hvor både Rut Lindgren og familien Løvland arbeidet i mange år.

Veien har etter forholdene en god standard, men er lang. Ca. 5 timer. Men tiden brukes til samtaler om Chabadzas prosjekter i dag og

planer framover. Dessuten er det og god tid til å nyte utsikten utover Zimbabwes vakre landskap. Fascinerende er det å se de spesielle sten-formasjonene med avrundede stener som balanserer oppe på hverandre og en føler at de vil rulle ned ved et lite vindpust. Men de ligger støtt og har ligget slik i flere tusen år. Når regnet møter oss er det også flott å se kontrastene mellom den røde jorda, de grønne trærne og den mørke himmelen.

Undervisning i skur og under trær

For få år siden ble det bygget en ny skolebygning i Tabudirira, men den var ikke stor nok til å romme alle elevene. Skolen hadde fra før fire skur bygget opp av bølgeblekkplater. Selv ikke dette var nok, og ofte

var det undervisning ute under trærne. Skurene er heller ikke trygge ved sterk vind og i tillegg blir det blir fryktelig varmt når solen steker. I tillegg er det kaldt når det er vinter i Zimbabwe.

Landsbybefolkningen ønsket at elevene skulle få best mulig undervisningsforhold, og det ble innkjøpt en god del materialer til byggingen. Men da coronaen kom var det mange foreldre som ble liggende etter med skolepenger. De greide ikke å fullføre innkjøpene. Det ble da utarbeidet en søknad til Chabadza. Denne ble godkjent og arbeidet kunne fortsette.

Det meste av materialene har landsbybefolkningen skaffet selv, men Chabadza hjelper til med bl.a. arbeidskraft og materialer som ikke kan skaffes lokalt. Arbeiderne

er hentet fra landsbyen for å jobbe med de ansatte byggearbeiderne og kjønnsbalansen er nesten ivaretatt, da det også er ei jente i arbeidsstokken.

52 000 mursten

52 000 mursten er skaffet tilveie. Disse er produsert av innsatte ved nærmeste fengsel og gitt et meningsfullt arbeid til disse. Murstenene er betalt av innsamlede midler i landsbyen. Tre vegger er allerede murt opp på det tidspunktet vi er der og målet er at hele bygningen skal stå ferdig i løpet av noen få uker. Det er et mål som de etter all sannsynlighet vil greie med god margin.

Med i bilen har vi materialer som dørkarmen i jern og vinduer. Alt telles og noteres ned i

1. Tre av fire vegger er bygget til takhøyde.

2. 52.000 murstein, produsert av fangene i et lokalt fengsel, og betalt av landsbyen.

3. Her får elevene undervisning i dag.

4. Skolen i Tabudirira tar form. Øyvind, Ragnar og Anne poserer sammen med rådmannen i midten, og rektor helt ytterst til venstre, og lærere på skolen.

De innleide håndtverkerne gir opplæring til lokale ungdommer.

Bistandskonsulent Anne Ng Forster gir språkopplæring i å uttale navnene Lillestrøm og Tabudirira korrekt. Foto: Ragnar Falch

materialboka. Her er det kontroll i alle ledd, og forbruket skrives inn etter hvert som det blir brukt. Blir noe til overs vil det resterende gå til et annet prosjekt.

Vi går inn i den eksisterende skolebygningen og etter hvert kommer det flere og flere. Det er representanter fra landsbyen, prosjektkomiteen, presten og lærere. Alle blir presentert og vi får innblikk i skolens historie og prosjektets gang. De som er med i prosjektkomiteen har fått opplæring i hvordan man skal drive et prosjekt og også i tverrgående temaer, som

anti-korrupsjon, likestilling, miljøvern, og rettigheter.

En god spleis

Det er en lett og god stemning i klasserommet. Vi samtaler om den viktige kjeden som forbinder grasrota i Zimbabwe med grasrota i Norge. Dette er en spleis gjennom egeninnsats fra landsbyen, givere i Metodistkirken i Norge (10%) og norske skattebetalere (NORAD/Digni 90%). Bruk av norske bistandsmidler er ofte oppe til diskusjon, men dette er et eksempel på hvor mye en kan utrette med

forholdsvis små midler.

På denne skolen får 75 gutter og 95 jenter nå bedre læringsforhold og et godt grunnlag for videre utdanning.

De fleste av våre menigheter er med og støtter våre *Partnership in Development*-prosjekter. Her kunne vi bringe hilsen fra vår menighet på Lillestrøm og akkurat som vi trengte litt tid på å si navnet *Tabudirira*, fikk de fremmøtte god opplæring i å skrive og uttale *Lillestrøm*. Og en varm hilsen tilbake til Lillestrøm kunne vi ta med oss.

I det vi setter oss i bilen for å dra videre til Harare, kjenner vi på takknemlighet over å få lov til å være en liten del av dette viktige arbeidet som Chabadza gjør for å gjøre hverdagen litt bedre for så mange mennesker. ❖

52 000 mursten er produsert i nærmeste fengsel, og har gitt et meningsfullt arbeid til de innsatte.

Betanien i Oslo feirer 125 år

TEKST: Lars Erik Nordby

Begynnelsen av det 20. århundre var en viktig tid i norsk historie. Dette var også en tid for utvikling i norsk sykehus og helsevesen. Etter hvert som nye sykehus ble grunnlagt i mange byer, ble det behov for utdannede sykepleiere. Kvinnene begynte å ta sin plass i samfunnslivet. Noen av dem valgte yrkeskarrierer som telefonoperatører, lærere og sykepleiere.

Allerede i slutten av det nittende århundre vokste det frem et

ønske i Metodistkirken om å utvikle et diakonissearbeid, slik som det hadde fremstått i Tyskland i midten av århundre og senere spredt seg til Amerika. Dette ble først tatt opp av Helge Ristvedt i en artikkel i Kristelig Tidende i 1891. I 1893 satte Metodistkirkens Årskonferanse ned en komité for å arbeide med saken. Året etter forelå det et brev fra Marie Bagger, en dansk sykepleierske, hvor hun innstendig oppfordret Årskonferansen til å ta fatt.

Betanien stiftes

I 1896 ble så Den biskoppelige Metodistkirkes selskap for sykepleie og diakonissevirksomhet stiftet. Samme år ble to unge kvinner, Hanna Thoresen og Marie Kristoffersen sendt til Metodistkirkens diakonissehjem Bethanien i Hamburg. Sammen med Marie Bagger utgjorde disse Søsterhjemmet Betanien som i 1897 startet sin virksomhet i Oslo med T.B. Barratt som Søsterhjemmets første direktør.

Betaniensøstre ved sykehuset, H.fest 1911

Under evakueringen av Finnmark som ble utsatt for «den brente jords taktikk» i 1944, var Betaniensykepleierne som hadde ansvaret for Hammerfest sykehus, sentrale i evakueringen av pasientene med små fiskebåter under meget krevende forhold.

I 1898 ble Hanna Thoresen utnevnt til forstanderinne. Da søstrene kom hjem fra Hamburg tok man kontakt med direktøren for Rikshospitalet, dr. Greve og presenterte en plan for utdannelse i sykepleie. De oppnådde en avtale med Rikshospitalet og i flere år fikk man gratis undervisning der.

Arbeidet sprer seg

Thora Simonsen og Carrie Kinge ble i 1904 sendt fra Oslo for å starte virksomheten i Bergen. I 1908 begynte man å utdanne egne sykepleiere i samarbeid med Bergen Kommunale Sykehus. Det varte ikke lenge før de driftige bergenserne under ledelse av møbelhandler Peder Larsen og preste-

enken Hanna Petersen kjøpte hus og startet en egen klinikk i Kalfaret i 1914. Klinikken i Bergen ble etter relativt kort tid utvidet fra 40 til 70 senger og hadde på det meste, før man forlot Kalfaret, omkring 160 senger.

Betanien begynte som hjemmesykepleie, men i 1920 var det til sammen 90 diakonisser i virksomhet på 15 klinikker og hospital inklusiv tuberkulose, lepra og psykiatri, i syv lutherske og metodistiske menigheter, og den første diakonisse, Serene Løland, var på vei til China.

Betanien i mellomkrigstiden

Først i 1925 åpnet man klinikk i Akersbakken i Oslo. Denne ble

utvidet fra 10 plasser til et sykehus med 70 plasser i 1936 etter stadige utvidelser.

I 1936 ville Skien kommune ha sykehus og det var stemning for å be katolikkene, som allerede drev sykehus i Porsgrunn, om assistanse. Metodistmenigheten grep anledningen og henvendte seg til Betanien i Bergen og Oslo om hjelp. Betanien ble valgt og sykehuset stod ferdig i 1939 med 80 senger og spesialavdelinger for øre, nese og hals, øyensykdommer og kvinnesykdommer.

I mellomkrigstiden var regimet for søstrene fortsatt meget stramt. I min tid på Betanien kom jeg over en søknad fra søstrene om å kunne bruke sivilt tøy når de gikk på ski i Nordmarka. Det var så upraktisk å gå med skjørt! De viste til at nå hadde søstrene på Lovisenberg fått lov!

Betanien under krigen

Krigstiden fortjener egen forskning. Da jødene ble arrestert og sendt ut av landet i 1942, ble jøder holdt skjult på Betanien.

Under evakueringen av Finnmark som ble utsatt for «den brente jords taktikk» i 1944, var Betaniensykepleierne som hadde ansvaret for Hammerfest sykehus, sentrale i evakueringen av pasientene med små fiskebåter under meget krevende forhold.

Etterkrigstiden

Etter krigen sluttet man å kreve

medlemskap i Metodistkirken for å bli utdannet ved Betanien.

I 1954 ble arbeidet i Betanien fordelt på tre selvstendige stiftelser. Dette ble gjort for «å gjøre avdelingene i Oslo, Bergen og Skien til selvstendige juridiske enheter og sikre avdelingene mot kollektivt økonomisk ansvar.» (Metodistkirkens Årbok 1954) Betanien i Oslo var et selvstendig sykehus frem til 1980. Da ble sykehuset overraskende lagt ned av de kommunale myndigheter. Dette førte til stor fortvilelse og sterk aktivitet. Sykepleierne gikk til og med i demonstrasjonstog!

Betanien Sykepleiehøyskole

Betanien Sykepleiehøyskole fortsatte sin virksomhet til 1994. Da ble den slått sammen med Lovisenberg Sykepleiehøyskole til Høgskolen for Diakoni og Sykepleie. Vår skoles rektor Reidun Larsen ble prorektor og lærerne overført til den nye skolen. Anne Berthling ble ansatt som studentprest lønnet av Betanien.

Betanien vedtok å avslutte samarbeidet i 2007. Vedtaket kom brått på og ble en vanskelig beslutning å akseptere for dem som hadde kommet fra Betanien til den nye skolen.

Betanien inn i nytt århundre

Etter sammenslåingen av sykepleierhøgskolene var det nok dem som ønsket at Betanien som den gamle damen hun var, skulle trekke sitt

siste sukk og overlate arven til andre. I stedet kalte styret Kari Odén Hansen til stiftelsens forstander og ansatte Lars-Erik Nordby som forstander i deltidsstilling etter Rolf Ottesen som hadde styrt skuta i de vanskelige overgangsårene. Styret under ledelse av Øivind Horn, la grunnen for en ny start av virksomheten.

Dette innledet en aktiv periode hvor man søkte å finne fram til nye arbeidsoppgaver. En måte var å videreføre og utvide støtten til institusjoner og enkeltpersoner i inn- og utland, og ganske store midler ble stilt til disposisjon. En særlig plass hadde samarbeidet med Metodistkirken i Kaunas i Litauen, støtte til arbeidet på Mursan i India, utdeling av andaktsheftet I Dag i norske fengsler og støtte til Metodistkirkens Ungdomsforbund foruten hjelp til prosjekter ved den nye sykepleiehøgskolen.

Betanien delte i en tiårs periode ut Betanienprisen for fortjenestefullt diakonalt arbeid med prisvinnere innenfor og utenfor kirken.

Øivind Horn ble avløst som styreleder av Anders Isnes i 2006. Han var styreleder frem til 2020,

da Morten Skjørshammer overtok. Per Tonne ble ansatt som kontorsjef med ansvar for det økonomiske etter at Øyvind Horns kontor ble avvirket. Betanien Diakonifelleskap hadde frem til det ble lagt ned i 2016 et styremedlem og ett varamedlem. Susanne Kralik overtok som daglig leder i 2018.

Akersbakken

«Slottet i Akersbakken» nr. 35 ble pusset opp og gjort bedre egnet til møte- og seminarvirksomhet. Da Øystein Olsen ble biskop, ble det mulig å stille lokaler til rådighet for ham og hans stab. Metodistkirkens hovedkontor hadde allerede vært i Akersbakken 37 i flere år.

Men på den tiden besluttet man å selge hele bygget og bygge sammen søsterblokka Akersbakken 39b og Akersbakken 37.

I blokka beholdt man 17 leiligheter, og en leilighet ble gjort om til gjesterom. Gradvis ble flere og flere av leilighetene leid ut til innvandrere og flyktninger som kom fra transitmottak og noen rett fra flyktningleire i Asia og Afrika. All kontakt og utleie ble formidlet gjennom NAV St.Hanshaugen.

Sykehuset stod ferdig i 1939 med 80 senger og spesialavdelinger for øre, nese og hals, øyensykdommer og kvinnesykdommer.

Husmorfunksjonen ble i en årrekke ivaretatt av Kari Henriksen og Soveig Kjeverud.

Grünerløkka kirkesenter

I 1999 begynte man et utstrakt samarbeid med Metodistkirken på Grünerløkka. Judith Osborne Egeland ble ansatt som prosjektleder, en stilling hun hadde i ni år, og presten i menigheten, Terje Nilsen, ble ansatt i halv stilling. Man kom i gang med «åpen kirke» på hverdagene, gjorde om kirkens interiør slik at det ble bedre egnet til gudstjenesteliv, samtaler og møtevirksomhet. Presten gikk ut i parken og fikk eget bord på en av pubene for å møte nye mennesker. Menigheten selv stilte med frivillige som ble trent i å møte de som kom inn i kirken. I løpet av de 15 årene før Betanien overlot kirkesenteret til menigheten var det tusenvis av mennesker som var innom til stillhet, samtaler og sosial hjelp. Møter som var viktige for den enkelte, men som nok ikke ga noe større utslag på menighetens medlemsstatistikk.

I dag har menigheten og Betanien en intensjonsavtale om å utforske mulighetene for å utvikle bygget på Grünerløkka videre til diakonale formål.

Recovery

Tidlig i 2003 utfordret presten i Øståsen menighet på Kolbotn Yngvar Ruud Stiftelsen til å engasjere seg i arbeidet med å starte

opp Recoveryarbeid og sinnsro-gudstjenester rettet mot mennesker som slet med ulike former for avhengighet. Yngvar Ruud ble ansatt i 1/3 stilling. Dette arbeidet ble overlatt til Metodistkirken for videre drift da Ruud gikk av med pensjon.

Familiearbeid

Betanien kjøpte i 2003 Ulsholtveien 27A og B av Metodistkirken. Rekkehuset lå rett ved det tidligere Kirkehøy barnehjem som nå var utleid til bydel Alna under navnet Furuhuset. Stedet som ble kalt Gjestehuset, var for barn og unge i risikozonen og mennesker i kriser. I dette arbeidet samarbeidet man med Alna Barneverntjeneste. Gjestehuset ble barnevernets base for barn og familier. Her var det mange prosjekter, og bruksområdet stort. Daglig drift og fagansvar deltes til å begynne med mellom bydelens tiltakskoordinator Gro O. Berge og Betaniens administrative koordinator Kristoffer Westad. Det ble drevet botrening, kriseovernatting, grupper for barn i alle aldre og samvær mellom barn og foreldre, ferieturer mm.

Et vendepunkt i Betaniens familiearbeid ble da leder av barnevernet i Bydel Alna Susanne Kralik begynte å arbeide for Betanien. Hun fikk med seg sine medarbeidere Lisbeth Lie og Heidi Koch Drønen, og sammen bygde de opp Betaniens familiearbeid med høy kompetanse, mot og lydhørhet.

Ønsket om å stå på de svakes side har stått i sentrum, og de har aldri vært redde for å kjempe for sin sak og sine brukere både faglig og politisk. Blant kursene som ble utviklet var: «Kommunikasjon og samarbeid» og «Prosjekt fedre og sønner» med helgeopphold for fedre og sønner på 8. klasses trinn, kurs for «Imamer og styre i moskeer» med mere. Kursene hadde som målsetting å bidra til å forebygge vold og skape til et godt samspill i familiene. De ble en del av Groruddalssatsingen.

Senere ble mye av både kurs og kompetanse brukt i samarbeid med Bydel Grünerløkka med utgangspunkt i Metodistkirken på Grünerløkka. Betanien tok i flere år del i et avlastningstiltak, Home-start frivillighetsarbeid, for småbarnsfamilier i bydel Alna, Grünerløkka og Sagene. Arbeidet ble avsluttet etter seks år da Oslo kommune mente det var mer effektivt å satse på større ideelle organisasjoner som Frelsesarmeen og Sanitetsforeningen.

Flere av prosjektene som ble utviklet fikk støtte fra ulike legater og stiftelser eller det offentlige, og mange ble etter hvert overtatt av bydelene selv. Spesielt må det pekes på kurset «Inkludering og språkforståelse» som var et ettårig undervisningstilbud til kvinner og menn som blant annet Heidi Koch Drønen og Sara Jensen utviklet.

I de senere år har Betanien hatt rammeavtale med Oslo kommune

og i en periode med flere Rome-
rikskommuner om forebyggende
tiltak/familieveiledning i familier.
Pågående i dag er «Foreldre på
alle strenger» som hjelper foreldre
i å møte egne barn på følelser og
bevegelser. Kursene retter seg mot
alle foreldre. Betanien har også
holdt kurs for foreldre som står i
fare for å miste, eller har mistet
omsorgen for egne barn, eller ar-
beider for å få tilbake omsorgen.

Boligsosialt arbeid

Betanien overtok i 2004 et prosjekt
i Oppegård som var utviklet av en
lokal bibelgruppe. Prosjektet ble
planlagt ferdig under Betaniens
ledelse og bestod blant annet av 28
omsorgsboliger., men ble så over-
raskende overtatt av kommunen.

Men hva gode samtaler og
lydhørhet kan føre til, fikk man et
bevis for da Gunn Idrevær i Områ-
deløft Furuset og Susanne Kralik
en dag møttes. Gunn ønsket seg
mindre leiligheter og førstehjems-
boliger til bydelens innbyggere.

Man begynte så utrede mulig-
hetene for å førstehjemsboliger i
Ulsholtveien 31 med utgangspunkt
i Furuhuset. I samarbeid med Bydel
Alna fikk man laget en forstudie til
et slikt prosjekt. Prosjektleder var
sivilarkitekt Inge Willumsen. I 2014
vedtok så Betanien utbygging.

Husene stod ferdig i august
2017 og ble innviet med stor festi-
vitas og deltagelse fra kirkelige og
kommunale myndigheter. I løpet
av det neste året ble byggenes 35

leiligheter for det meste fylt opp
av førstegangsboere i Norge, blant
annet flyktninger fra Syria og Kur-
distan, for både familier og enslige
som trengte et trygt sted å bo.

I dag opplever en at flere leie-
takere har blitt så etablerte at de
har fått lån i Husbanken og kjøpt
egen bolig. Prosjektet fikk god
oppmerksomhet i offentligheten
og flere byggeskikkpriser.

Metodistkirken i Norge – Det teologiske seminaret.

I perioden 2012 til 2016 hadde
Betanien en samarbeidsavtale
med Metodistkirkens teologiske
seminar om ansvaret for drif-
ten av seminaret. Dette førte til
regelmessige samlinger rundt
middagsbordet for studenter og
lærer på Betanien. I dag er forhol-
det til Metodistkirken blant annet
videreført i et samarbeid mellom
en del av kirkens menigheter og
Betanienstiftelsene om utvikling av
nye diakonale prosjekter.

Med tanke på fremtiden; hvilke
erfaringer har man gjort de siste
20 årene? Det er viktig å se hvilke
behov som finnes i samfunnet og
se hva vi kan gjøre for å fylle dem.
Med god kompetanse, mot og lyd-
hørhet kommer man langt. Frigjort
kapital gir handlefrihet til å prøve
nye ting. Noe lykkes, andre ting
ikke, men alt gir viktige erfaringer
til videre drift.

Ikke alt en begynner med har
varig verdi, men det kan være vik-
tig nok innenfor et kortere tidsrom

og kan lede til andre prosjekter.
Det er mulig å få støtte ved å søke
ulike legater og stiftelser.

Arbeidet på Furuset har vist at
samarbeidet med det offentlige
her representert med Husbanken,
FutureBuilt og NAV kan være
nyttig for alle parter. Husbanken
får realisert sitt mål om å støtte
boligsosialt arbeid, FutureBuilt
fikk et nytt klima- og miljøvenn-
lig prosjekt, NAV får plassert sine
brukere og Betanien får anledning
til å drive et langvarig diakonalt
arbeid. ♣

Norsk misjon i internasjonalt sammenheng

TEKST: Roar G. Fotland, Førsteamanuensis i misjonsvitenskap ved MF vitenskapelig høyskole

I 1919 fylte Metodistkirkens Misjonsselskap 100 år og en egen pamflett ble utgitt på norsk i anledning jubileet. Metodistkirken i Norge, som den gang het «Den Biskoppelige Metodistkirke» var jo ikke eldre enn 63 år, så hvordan kunne dette ha seg? Grunnen til det var at vi var en del av noe større, av en metodistkirke som allerede i 1819 stiftet sitt eget misjonsselskap.

Som medlemmer av «The Methodist Episcopal Church» og som faste ytere til misjonsselskapet var det naturlig at vi var med på feiringen. Som en kuriositet kan det nevnes at i 1896 ble det fra misjonsselskapet bevilget 13.370 US dollar til arbeidet i Norge, samtidig som vi var ilignet (skulle betale inn) 1.400 US dollar. Norge var altså en del av det store internasjonale misjonsarbeidet både som mottaker og yter helt siden vi ble anerkjent som egen årskonferanse i 1876.

Før resten av historien fortelles, er det en viktig ting om misjonen som må understrekes. For Metodistkirken har det bare vært én misjon. Det er misjon både

det kirken gjør hjemme og det den gjør utenfor egne grenser. Men for å klargjøre hva vi holder på med snakker vi gjerne om hjemmemisjon og ytremisjon. På engelsk snakket de om «overseas mission». Likevel er alt misjon og i denne artikkelen er det kirkens ytremisjonsarbeid som er i fokus.

Så, i tillegg til opprettelsen av misjonsselskapet, var det også en annen markant hendelse i Metodistkirkens misjonsengasjement som senere skulle få stor betydning for Norge. Det var opprettelsen av Women's Foreign Missionary Society (WFMS) i 1869 som ble opprettet av hovedsakelig to grunner. For det første fordi kvinnene ikke fikk plass i styret for

Metodistkirkens Misjonsselskap og fordi mange kvinner opplevde at kvinnenes situasjon i de landene vi drev ytremisjonsarbeid ikke ble tatt tilstrekkelig hensyn til. I Norge ble WFMS til KYM, Kvinnenes Ytre Misjonsselskap.

Det ble gjort forsøk på å etablere en norsk utgave av Kvinnenes Ytremisjon både før og etter 1900. I 1920 ble KYM etablert med fru Walborg Sandberg som leder (korresponderende sekretær), men på grunn av liten oppslutning rant det ut i sanden. Resultatet ble imidlertid et gjennombrudd for kvinnene i og med at fru Sandberg etter hvert fikk plass i kirkens misjonskomite. Et nytt initiativ ble tatt i 1930 i Oslo. En osloutgave av KYM ble

stiftet som direkte oppfølging av at et nordisk KYM uten nordisk deltagelse ble etablert tidligere samme år. Ikke før i tidsrommet 3.-5. november 1931 ble det nasjonale KYM stiftet, på et møte bispinne Wade ledet og med biskop, tilsynsprester, misjonærer og flest kvinner fra Oslo og området rundt til stede.

Agnes Nilsen

Det som virkelig skjøt fart i dannelsen av et landsomfattende KYM, var et brev fra Agnes Nilsen (sener Howard) i 1931 der hun spurte om å bli utsendt som misjonær av de norske metodistkvinnene. Dette var en naturlig forespørsel i og med at Agnes på den tiden var ugift, og de ugifte kvinnene ble sendt ut av WFMS. Det var en del av den interne arbeidsfordelingen mellom Metodistkirkens Misjonsselskap og Kvinnenes Ytre Misjonsselskap. Årskonferansen hadde allerede bevilget penger til støtte for Agnes Nilsen sitt arbeid, så de støttet henne. Likevel, det måtte mer til enn en engangsstøtte fra årskonferansen, derfor ble kvinnene utfordret.

Thrine Lie som skrev et hefte om KYMs første 10 år i Norge, skriver at det var lite entusiasme å spore blant kvinnene, fordi de hadde så mye å gjøre fra før, og så må jeg sitere fra heftet, for det sier så mye om Agnes sin karisma og kraft.

«Men så kom Agnes Nilsen hjem fra Amerika, og i løpet av 7 uker besøkte hun 23 menigheter og i 20 organiserte hun K.Y.M foreninger. Nå skrev søstrene meget betegnende: «Vi hadde slett ikke tenkt å stifte forening her, for vi hadde så meget fra før, men det gikk fullstendig av seg selv.»

Men det var ikke slutt med det, for etter at Agnes var blitt innviet til misjonær og ordinert til prestediakon under Årskonferansen i Flekkefjord 3.juli 1932, fortsatte hun menighetsbesøkende, og igjen

siterer jeg: «Etter konferansen besøkte hun 18 menigheter og stiftet 7 nye foreninger.»

I løpet av et par tre måneder hadde altså Agnes medvirket til at 27 KYM foreninger var stiftet i Norge og dermed skaffet et godt grunnlag for en sterk ytremisjonsinnsats blant kvinnene i Metodistkirken. I 1932 rapporteres det om 31 foreninger og 1117 medlemmer i KYM.

Frem til krigen støttet KYM i tillegg til Agnes Nilsen også Winnie Gabrielson og Ruth Heggøy

(senere Hassing). Ruth Heggøy ble sendt til Kambini i Mosambik i begynnelsen av 1938. Det snakkes av og til om behovet for å støtte nasjonale medarbeidere. Allerede før 2. verdenskrig underholdt KYM 9 nasjonale bibelkvinner i India. De var alle Agnes sine medhjelpere. Agnes var en samlende person for kvinnene i Norge, men hun hadde også en stor stjerne i resten av Norden. Ett eksempel på det er at da tre metodistkirker slo seg sammen i 1939 og kvinnearbeidet over hele verden skulle organiseres i Metodistkirkens verdensforbund for kvinner var det Agnes Nilsen som underskrev for Nordiske KYM.

Nå har vi fulgt KYM i perioden fra begynnelsen og frem til 1940, men det skjedde også andre ting innenfor misjonen som det er verdt å merke seg, og da tenker jeg på oppstarten av vårt eget misjonsprosjekt i 1907 og utsendingen av vår første misjonær i 1921.

Old Mutare

Som nevnt var Metodistkirken i

Norge en integrert del av Metodistkirkens Misjonsselskap helt siden kirkens begynnelse her i landet. Samtidig var engasjementet i Norge mer rettet inn mot hjemmemisjon enn ytremisjon. Det ble det en forandring på i 1907. Da besøkte biskop Hartzel årskonferansen i Larvik.

Hartzel var biskop for Afrika og hadde fått en forkjærlighet for Zimbabwe, som den gang het Sør-Rhodesia. Her ville han opprette et brohode for britisk sivilisasjon gjennom kultur, kommers (handel) og kristendom. Han samarbeidet med Cecil Rhodes og fikk tildelt den forlatte byen Old Mutare med den betingelse at han sørget for skole for de hvite kolonistene i Mutare og en yrkesskole for de nasjonale i Old Mutare. Old Mutare er i norsk misjonshistorie best kjent som Old Umtali. I dag sier de at dette navnet kom av at de europeiske kolonistene misoppfattet hva afrikanerne sa når de omtalte byen.

For å samle støtte for sin sak reiste nå biskopen rundt i Europa

og utfordret Norge til å reise et «fyrtårn» for evangeliet i Rhodesia. Årskonferansen gav positiv respons, og for første gang fikk Norge et eget ytremisjonsprosjekt. Mange har trodd at det var Old Mutare som var «det norske fyrtårnet», men nærmere undersøkelser har vist at det var Chitora som var det stedet de norske pengene gikk til. Der støttet vi arbeidet til en nasjonal evangelist, til byggingen av en klinikk, en skole og en kirke. Da jeg besøkte Chitora i 2013, fikk jeg vite at «den norske kirken» som den ble kalt, ble bombet av Ian Smiths flyvåpen på 1970-tallet fordi kirken angivelig skulle tatt imot sårede svarte soldater som kjempet i frihetskampen mot apartheidregimet.

Serene Løland

Nå hadde kirken fått opp et visst engasjement for ytremisjonssaken, og selv om vi støttet søster Bjørklund fra Sverige som arbeidet i Rhodesia, begynte tanken å melde seg om vi kanskje skulle sende ut vår egen misjonær til dette fyrtårnet. Det var ungdommen som ivret mest for dette, og på årsmøtet for ungdomsforeningen (Epworthligan som det da het) på Vestlandet i 1919 meldte elev på Betanien sykepleierskole, Serene Løland, seg til tjeneste. Hun ble antatt som misjonær på årskonferansen i 1919 og ankom Foochow i Kina i 1921. Det var en skuffelse for ungdommen og for så vidt for kirken som

Agnes var en samlende person for kvinnene i Norge, men hun hadde også en stor stjerne i resten av Norden.

helhet, at hun ikke reiste til Rhodesia og «fyrstårnet», men siden hun insisterte på at hennes kall var til Kina, aksepterte kirken det. Serene reiste ikke til Kina på egenhånd, for Metodistkirkens misjons-selskap var allerede engasjert i landet. Annerledes var det da hun avsluttet sin tjeneste for Metodistkirken i 1936 og valgte å arbeide som «trosmisjonær», det vil si uten en organisasjon som støtte.

Da Serene Løland avsluttet sin tjeneste i Metodistkirken, mistet ungdommen «sin misjonær», for de hadde støttet hennes arbeid hele tiden. Etter en kort tid ble det igjen snakket om at ungdommen skulle ha sin egen misjonær, og denne gangen var de avgjort på at de ville sende en til Sør-Rhodesia.

Per Hassing

Det ble Per Hassing. Han var ferdig utdannet fra Øverås i 1937 og ble umiddelbart ansatt som ungdoms-evangelist. Derfor var han godt kjent blant ungdommene. Da han meldte seg til tjeneste var det stor begeistring. Før han i 1939 reiste til Sør-Rhodesia ble han ordinert til Eldste.

Da var de på plass i det sørlige Afrika, både Ruth og Per. Det resulterte i et ekteskap som ble inngått i 1941 i Old Mutare. Som naturlig var, flyttet Ruth da fra Mosambik til Sør-Rhodesia hvor de sammen gjorde tjeneste frem til og med 1959. Etter det gikk ferden

Krigen medførte en pause i utsendelser, men etter krigen må vi kunne si at ytremisjonen hadde sin glanstid i Metodistkirken i Norge.

til USA, hvor Per fikk avsluttet sin teologiske doktoravhandling og til slutt til en undervisningsstilling ved Boston University.

Det blir i familien! Slik kunne vi sagt det, for bror og svigerinne til Ruth Heggøy hadde også meldt seg til tjeneste i ytremisjonen. Til å begynne med var det altså ungdommens og kvinnenens organisasjon som hadde støttefunksjon for våre misjonærer. Men så kom Årskonferansen og misjonskomiteen der selv på banen, og i løpet av 1935 ble Willy og Harriet Heggøy og 1938 ble Hans og Mary Hansen alle sendt til Nord-Afrika. (Hans ble senere enkmann og tok navnet Aurbakken).

Ytremisjonens glanstid

Krigen medførte en pause i utsendelser, men etter krigen må vi kunne si at ytremisjonen hadde sin glanstid i Metodistkirken i Norge. Det toppet seg i 1950 da hele ni misjonærer ble innviet til tjeneste. En enkel oversikt viser at før 1964 hadde norske metodister tjenestegjort i 10 land og 43 misjonærer

var sendt ut i perioden 1921-64. At de fleste var sendt ut i de 17 årene mellom 1947 og 1964 viser at både forståelsen for ytremisjon og at viljen til å satse var økt betraktelig i tidsrommet fra kirken ble etablert i Norge til 1964, og at ytremisjon på den tiden var blitt et tydelig trekk ved Metodistkirken i Norge.

1964 betegner et skille, for da ble Metodistkirkens Misjons-selskap i Norge etablert og kirken måtte heretter både godkjenne og underholde sine egne misjonærer. De som allerede var utsendt gjennom det internasjonale misjons-selskapet forble i den amerikanske/internasjonale folden, men alle nye ble fullt og helt et norsk ansvar.

Det har skjedd mye i ytremisjonens tegn siden den gang, men det får bli i neste kapittel. ❀

METODISTMISJON

FRA WESLEY TIL I DAG

Misjon er å spre et religiøst budskap. Uttrykket kommer fra 1500-tallet og ble opprinnelig brukt om katolsk misjonsvirksomhet blant protestanter. Alle religioner som hevder å ha et budskap med universell gyldighet, har søkt å vinne utbredelse gjennom misjon. Ved siden av kristendommen er det spesielt buddhismen og islam som er blitt utbredt gjennom misjon.

TEKST: Knut Refsdal

I dag brukes ordet misjon i mange sammenhenger med andre betydninger. I dagligtale brukes ordet om en person, gruppe eller bevegelses mål eller hovedoppgave. I Metodistkirken sier vi for eksempel at kirkens misjon – grunnen til at kirken er til – er å skape disipler av Jesus Kristus slik at verden forvandles.

John Wesleyes opplevelse av misjon

Denne utgaven av Brobyggeren retter spesielt fokus på kirkens internasjonale arbeid. Dette er et arbeid som har lange tradisjoner og som er en viktig side av kirkens liv. Gjennom dette er vi med på å gjøre verden bedre.

Jeg har lyst til å benytte anledningen til å gå tilbake til vår kirkefar, John Wesleyes, opplevelse av misjon. Hans opplevelser tror jeg på mange måter har formet Metodistkirkens forståelse av misjon.

Wesley var i en kort periode misjonær i Georgia, i det som den gang var en engelsk koloni. Dit kom han for å virke blant engelske kolonister og Amerikas urfolk. I urfolkstradisjonene håpet han å finne «tegn på at evigheten er nedlagt i alle mennesker slik at de vet om sjelens udødelighet» og «en enkel, men forvrengt, kunnskap om den ene, sanne Gud».

Nå gikk ikke Wesleyes misjonsvirksomhet som han hadde håpet. Senere skrev han imidlertid at han gjennom sitt møte med urfolkene

fikk kjennskap til en kultur som etter hans oppfatning var mer høytstående, fra et moralsk perspektiv, enn den europeiske sivilisasjonen.

Et dårlig utgangspunkt

Wesley kom med det vi i ettertid må si var et temmelig dårlig utgangspunkt: Han forventet at de innfødte bare til en viss grad hadde en egen kultur og at de svært raskt ville ta imot evangeliet om Jesus. Overraskelsen hans var derfor stor da han oppdaget at de faktisk hadde en egen kultur, en kultur som til og med var på linje med den engelske kulturen han kom fra.

Mange år senere utviklet Wesley sine tanker omkring misjon. Da var det tydelig at han hadde lært av sine egne erfaringer:

Den afrikanske Jesus

... formidlingen av evangeliet – gjennom forkynnelse og diakoni – vil alltid bære preg av den lokale konteksten. Dette er i høyeste grad tilfelle i det misjonsarbeidet vi er en del av i dag.

For helt sentralt i Wesleys misjons-teologi står en høy vurdering av andre folk og kulturer og respekt for deres egenart. For Wesley hadde dette sammenheng med synet på den forutgående nåden: Det finnes ikke noen kulturer som er helt uten Gud og spor etter ham i historien. Gud er til stede over alt, uavhengig av om Jesus har blitt forkynt der eller ikke.

En slik respekt for andre kulturer har alltid siden vært et viktig trekk i metodismen. Derfor vil vi finne at metodismen ikke ytrer seg på samme måte over hele verden, men at formidlingen av evangeliet – gjennom forkynnelse og diakoni – alltid vil bære preg av den lokale konteksten. Dette er i høyeste grad tilfelle i det misjonsarbeidet vi er

en del av i dag. Gjennom begrepet «Partnership in Development» understrekes nettopp respekten for og nødvendigheten av å arbeide sammen med og gjennom lokale aktører.

For mange år siden hadde Vårt Land en reportasje fra et seminar på MF der Jesus-bilder i tid og rom stod i fokus. Vi ble presentert for ulike måter å tolke og forstå Jesus på, med utgangspunkt i henholdsvis en afrikansk, en asiatisk og en latin-amerikansk kontekst.

Den afrikanske Jesus

Jesus kom ikke først til Afrika med vestlige misjonærer for et par hundre år siden. Han kom dit som flyktning – som mange afrikanere er i dag – med foreldrene sine for

mer enn 2000 år siden. Dette er et viktig poeng for afrikanske kristne.

Dessuten finnes det i Afrika kirker som har røtter tilbake til lenge før våre forfedre i Norge ble kjent med Kvite-Krist. Den koptiske kirke har røtter tilbake til det første århundret.

Mange afrikanske kristne ønsker en tilnærming til troen og til Jesus, der det å finne bilder, begreper og verdier i afrikansk kultur benyttes for å kommunisere det kristne budskapet på en meningsfull måte.

Et sentralt poeng her er at afrikanere – i mye større grad enn oss individorienterte nordmenn – legger vekt på fellesskapet, samfunnet og familietilhørigheten. Derfor har Jesus blitt sett på som en som

Den asiatiske Jesus

deltar fullt ut i det menneskelige fellesskap. Han ble født som menneske, vokste opp som mann og døde som alle mennesker gjør. Han blir sett på som grunnleggeren av et nytt samfunn, kirken, der han både er grunnleggeren og den førstefødte, den eldre bror.

Jesus er også en mester for overgangsriter: I mye tradisjonell afrikansk religiøsitet blir man fullt ut menneske ved å gå gjennom en rekke riter, ofte kalt overgangsriter. Jesus gikk selv gjennom slike riter, og derfor kan han være veileder og eldre bror når andre går gjennom dem. Kirken har også

sine egne riter, dåp, konfirmasjon, nattverd, og disse har i mange afrikanske sammenhenger erstattet de afrikanske overgangsritene.

Jesus som seierherren er også et sentralt bilde i den afrikanske forståelsen av Jesus. Afrikanere regner med onde åndskrefter i en helt annen grad enn vi gjør. Disse kommer til uttrykk i forbannelser og trolldom. Den Jesus som overvinner satan og setter menneskene fri fra hans makt, er derfor en side ved Jesu gjerning som appellerer til afrikanere.

Forfedre eller aner er respekterte familiemedlemmer som er gått over til å være «levende døde». Disse øver fortsatt stor innflytelse på menneskenes liv, ikke bare på positive måter. Jesus ses på som en proto-stamfar som erstatte alle andre, slik at man ikke lenger behøver å dyrke dem.

Den asiatiske Jesus

I Asia er det andre religioner enn kristendommen som øver sterkest innflytelse på folk. Asiater generelt har et gjennomgående positivt forhold til religion, fordi religion hjelper menneskene til å bli gode, til å styre med de skapende kreftene i verden, ikke imot.

Buddhismen står sterkt. Ett vesentlig trekk ved buddhismen er dens vekt på søken etter sannheten. Det er ingen enkel vei fram dit. Det er en vei som hver enkelt må streve for å finne. Buddhismen og asiatisk kultur legger derfor

vekt på undersøkelser, granskning og fornuft. Den legger vekt på at hver enkelt må vandre sin vei i livet og selv finne sannheten. På denne veien er Jesus en medvandrer og en god lærer.

Jeg tror også asiatisk religiøsitet kan lære oss noe vesentlig om at Gud ikke bare er der ute - at Gud kun kommer til oss utenfra - men at Gud også finnes i oss. Denne religiøsiteten går, i mye større grad enn hva vi har vært vant til fra tidligere, inn i mennesket og finner ut at det som er der ikke bare er syndig og ondt, men at det finnes en masse spennende der, som det går an å kultivere, bekjempe og bruke konstruktivt og kreativt. Til glede både for oss selv, men også for våre omgivelser, og som et resultat av at Guds nåde samvirker med alle gode krefter.

Den latin-amerikanske Jesus

«Han som var fattig med de fattige og led med de lidende. Som gav hånden til de som falt, og som gav hånden til de undertrykte... Han inviterer deg til å leve det enkle liv, og ha alt du trenger i ham. Se i ham - sannheten!»

Slik kan det lyde i latin-amerikanske sanger om Jesus. Vekten legges på Jesus som en som kjemper med de undertrykte og lider med de lidende. Kirkene i Latin-Amerika har forpliktet seg til å være solidariske med de fattige og identifisere seg med de undertrykte.

«Vestlig teologi kan sammenliknes med en mann som går rundt med en kurv full av svar for å finne dem som stiller spørsmålene, mens vi er opptatt av å begynne med folks aktuelle spørsmål ...»

Kirkene i Latin-Amerika utviklet det som i dag er kjent som frigjøringssteologi og som representerer en stor utfordring for oss alle. De tar ikke først og fremst utgangspunkt i de bibelske tekstene og spør hvordan disse skal forstås, men de tar utgangspunkt i sin hverdag og prøver så å finne bibelske tekster som belyser denne. En har uttrykt forskjellen til vestlig teologi på denne måten: «Vestlig teologi kan sammenliknes med en mann som går rundt med en kurv full av svar for å finne dem som stiller spørsmålene, mens vi er opptatt av å begynne med folks aktuelle spørsmål ...»

Et typisk eksempel på denne teologien finner vi i dette sitatet: «Jesus var imot alle dem som brukte religion til egen vinning og undertrykkelse. Derfor kalte de ham agitator og drepte ham. Men han stod opp igjen, og det gir mot

og håp, et signal om seier til alle».

Jeg har kalt disse bildene for henholdsvis den afrikanske, asiatiske og latin-amerikanske Jesus. Men selvsagt handler det om den ene Jesus. Poenget for meg er at disse Jesus-bildene, de ulike vektlegningene, utfyller vårt tradisjonelle bilde av Jesus. De gjør ham mer hel. For kirkens verdensvide fellesskap er ett fellesskap, det finnes bare én kirke, til tross for mange kulturelle og lokale forskjeller. Det er godt å være del av et sånt fellesskap!

Allmektige Gud,
din Sønn, vår Frelser,
ble født av en hebraisk mor,
gledet seg over troen hos en syrisk kvinne,
og en romersk soldat,
tok imot grekere som oppsøkte ham
og lot en afrikaner bære korset for ham.
Lær oss slik å betrakte alle mennesker
som medarvinger til ditt rike. ♣

Den latinamerikanske Jesus

Guds hender og føtter i verden

– bli kjent med Metodistkirken i Skånland

Metodistkirken i Skånland er en liten, men vital menighet som ligger i Tjeldsund kommune, nær Evenes flyplass. Kommunen har 4200 innbyggere fordelt på fem lokalsamfunn.

TEKST OG FOTO:
Helen Byholt Lovelace

Da menigheten ble stiftet, hadde den en sterk tilknytning til Soltun Folkehøgskole – som fram til 2015 var eid av Metodistkirken i Norge. Denne tilknytningen er derfor en av grunnene til at menigheten ble stiftet i 2006. Fra skolen startet i 1974 og fram menigheten ble etablert, var mange av lærerne knyttet til Metodistkirken i Harstad.

Det var en naturlig prosess og ønske om å være kirke i lokalmiljøet som førte til at Metodistkirken

i Skånland ble stiftet. Menigheten startet med fem medlemmer, men det var langt flere som tok del i arbeidet. Slik er det også i dag. Vi har bare ni medlemmer, men langt flere kommer på gudstjenestene og er knyttet til oss. Antallet besøkende på gudstjenesten er i gjennomsnitt tjue og gjennom ukas ulike aktiviteter møter vi godt over hundre mennesker.

Vi har i dag diakon/prest i 25%, og i tillegg har vi også dette året to praktikanter fra Tyskland. Ved si-

Fellesskapet rundt matbordet er viktig.

den av det har vi også tre prester/ diakoner som bor i området og er knyttet til oss.

Vi har ikke eget kirkebygg, men leier kapellet på folkehøyskolen en gang i måneden til gudstjeneste. Dette arbeidsåret får vi i tillegg bruke første etasje i presteboligen som eies av Metodistkirken i Norge, til samlingssted.

Metodistkirken er i dag den eneste frikirken i kommunen, men Den norske kirke har tre kirker i området. Vi samarbeider godt og nært.

Utadrettet arbeid

Menigheten har siden 2006 hatt fokus på utadrettet arbeid. Naturlig menighetsutvikling er et sentralt verktøy som blir benyttet i menighetens arbeid, samtidig som vi også er inspirert av Kirke på nye måter. Naturlig menighetsutvikling (NaMu) understreker blant annet sammenhengen mellom menighetens sunnhet (vitalitet) og oppslutningen om gudstjenesten.

For å evaluere denne sammenhengen gjennomfører vi annet hvert år en undersøkelse blant de mest aktive – undersøkelsen ligger til grunn for endringene i måten vi arbeider på.

Vår visjon er å «vinne, bygge og sende». Gjennom visjonen er vi en menighet som søker nye måter å møte mennesker på – være kirke

på – gjennom å kjenne sitt nærmiljø, samarbeide med andre, utfordre seg selv, prøve nye arbeidsformer.

Derfor verdsetter vi den åpne og livsnære gruppen hvor man opplever enhet og varme relasjoner, viser omsorg og tar vare på hverandre. Menigheten legger stor vekt på engasjerende trosliv, nådegavebaserte tjenester, livsnære grupper og varme relasjoner.

Ungdomsklubb

Ungdomsklubben startet for 11 år siden som et samarbeid mellom Metodistkirken og Den norske kirke. Ved siden av idrettslaget er det i dag det eneste faste tilbud til ungdom i lokalmiljøet,.

Fotballspill fenger alltid.

Ungdomsklubben samles med unntak av skolens ferier hver torsdag, og besøket er i gjennomsnitt 20 på hver klubbkveld. Kveldene består av spill, samtaler rundt bordene eller i sofaen, kveldens felles samlingspunkt Time Out (kveldens tema), felles lek og mat.

Under Time Out samlingen tar lederne opp ulike tema som kan knyttes opp mot kristen etikk. Eksempler på dette er fristelser, dilemma vi daglig møter, gjerne med utgangspunkt i hva vi selv opplever og har opplevd.

Hver høst markerer vi Norges Kristne Råds Global uke. I år ble temaet – moderne slaveri – blant annet aktualisert med situasjonen rundt Fotball-VM i Qatar og hvor-

for vi som klubb ikke inviterer til fotballkvelder hvor vi ser kamper sammen.

Sammen med konfirmantene i Tjeldsund inviterer vi til filmkveld og samtale med utgangspunkt i Jesufilmen hvor påskeevangeliet står i fokus.

Koronatiden gav oss en utfordring, men også muligheter til å være sammen på nye måter. Vi holdt kontakten gjennom tekstmeldinger og vi inviterte til klubbzoom hver torsdag fra 19:30. På disse samlingene var Kahoot, forberedt av en av ungdommene, populært.

Hvorfor kommer ungdommene på klubben, hva liker de med klubben, hva er viktig? I tilbakemeldingene vi får, står trivselsfaktoren høyt. Fellesskapet er viktig,

at man blir sett og at det er trygt å være der. Trygt fellesskap hvor ungdommene opplever å bli sett og lyttet til er viktige verdier for oss å formidle.

Samarbeidet med Dnk i Tjeldsund er i høst utvidet til også å gjelde oppstarten av en ny ungdomsklubb i et annet av soknene i kommunen. I dette arbeidet er våre to praktikanter fra Tyskland engasjert. Her samles ungdommer til klubb kveld hver annen uke.

Flyktninger

Internasjonal kafe er et annet tilbud menigheten er engasjert i. Kafeen gjennomføres som et samarbeid mellom Frivillighetsentralen, Metodistkirken og enkeltpersoner.

En gang i uka samles vi til samtale, spill, litt norskundervisning,

deling av tradisjoner og kultur. Kaker fra ulike land blir delt og smakt på. Kafeen er blitt et viktig samlingspunkt for flyktninger som allerede har bodd her i noen år, for ukrainerne som kom i løpet av sommeren og nå også for unge flyktninger som kommer alene til Norge og skal bosettes her i landet. På kafeen, hvor alt er gratis, møtes rundt 40 hver gang.

Menigheten inviterer også flyktningene hjem til fellesskap og samtaler og vennskap oppstår til felles glede og berikelse. Vi deler bordets gleder ved at alle bringer mat fra sine hjemland, vi lærer av hverandre, vi samtaler, vi blir kjent med ulike kulturer og terskelen blir lavere.

Vi har et sterkt forhold til Ukraina og har engasjert oss både som vennskapsmenighet med en av Metodistkirkens menigheter i Ukraina og til de som har kommet til vårt nærmiljø på grunn av krigen som pågår. Vi har engasjert oss ved blant annet å være kulturguiden og tolker.

Kurs

NaMu undersøkelsen menigheten gjorde i 2018 inspirerte oss til å arrangere kurs i tema som var viktig for de som kom til menigheten, men som også var sentrale

for de som var innom kommunens frivillighetssentral.

Fra januar 2019 har menigheten tatt initiativ til flere kurs i samarbeid med kommunens frivilligsentral, en pensjonert lege og Folkehøgskolen Nord-Norge. Kursene har vært holdt på frivilligsentralen og har blant annet hatt fokus på aldring, helse, hverdagshåp og kjærlighetens tre farger. Vi har også hatt kurs med mer bibelsk vinkling. Et tema varer et semester og vi samles annenhver torsdag formiddag.

Viktige fellesskap

Kjernen i arbeidet er husfellesskapet – et fellesskap hvor undervisning og bønn står sentralt. Det er her vi samles for å få styrke til å være menighet. Her kan vi snakke om alt som rører seg i oss, vi deler gleder og sorger, vi samtaler om de store spørsmålene i livet og i verden.

Vi samles annenhver uke til måltid og fellesskap, hvor vi synger sammen, har undervisning og ber sammen. At flere av de som kommer har ulike kirkebakgrunn, er noe som beriker fellesskapet vårt.

Menigheten har også en bibelgruppe. På samlingene tar vi opp ulike sentrale temaer i kristendommen, vi ber sammen, deler tanker og utfordringer i hverdagen og vi synger. Vi har blitt en gruppe hvor vi opplever trygghet, stoler på hverandre og betyr mye for hverandre.

Koronatiden gav oss en utfordring, men også muligheter til å være sammen på nye måter.

Menigheten er også flinke til å besøke hverandre i form av uformelle besøk og mer formelle besøk, sende hverandre hilsener og be for hverandre.

Menighetsplanting

En av våre visjoner er å gi troen videre i form av å plante noe nytt. Vi har tatt det første skrittet til å starte, stabilisere og utvikle et nytt trosfellesskap på Fjelldal – 15 kilometer fra Evenskjer sentrum.

Menigheten har i flere år invitert til Sinnsrogudstjenester på Fjelldal og er et sentralt utgangspunkt for nyplantingen. Det neste skrittet var å invitere til samlegrupper/kurs – de to første kursene samlet ca. 10 stykker. Våren 2022 startet vi barnegruppe/familiegruppe, men på grunn av utfordringer med å få skaffe et sted å være har vi flyttet barne/familiegruppa.

Koronasituasjonen i Norge har gitt oss noen utfordringer med oppstarten av arbeidet på Fjelldal, men vi håper at vi snart er i gang igjen.

Kirke på nye måter

I Metodistkirken mot 2030 sier vi som kirke at vi inspireres av fem fremtidsbilder og disse fremtidsbildene ønsker også vår menighet å være en del av:

En kirke som er utadvendt i sin søken etter å fremme Guds rike i verden.

En kirke som utvikler nye måter å være kirke på.

En kirke som løfter fram og gir stort rom for barn og unge.

En kirke som er samfunnsengasjert og relevant.

En kirke som har en sterk VI-følelse midt i et mangfold.

Med utgangspunkt i disse, søkte menigheten om å få bruke første etasje i boligen som Metodistkirken i Norge eier i Tjeldsund. Her er vi nå i oppstarten av å utvikle et diakonalt senter.

Med dette senteret ønsker vi å nå flyktningene i området, studenter på folkehøgskolen og barn, unge og familier. Vi har startet barne/familiegruppe hvor

vi synger sammen, hører bibelfortellinger, har ulike aktiviteter som understreker bibelfortellingen og vi spiser sammen.

Ungdommene som bor på motaket, kommer sammen med ungdom fra området til fellesskap og for å bli kjent med hverandre. Her prøver vi å senke terskelen mellom dem og oss. Vi ønsker å være «et vi». Praktikantene har tatt det første initiativet til å invitere studentene på folkehøyskolen til «å henge» sammen med dem, lage mat sammen, samtale blant annet

Vi er i oppstarten av å starte leksehjelp til ungdomsskoleelever,

invitere til kreativ kveld – hvor de ukrainske kvinnene i området kan få samles til samtale, drikke kaffe, være skapende sammen.

Gudstjeneste

I alt vi gjør står bønner og menighetens fellesskap sentralt, det er i våre husfellesskap og gudstjenester vi finner styrken til å være Guds hender og føtter i verden.

Vi inviterer til gudstjeneste en gang i måneden – det er her vi bringer våre aktiviteter sammen – her møtes vi til fellesskap, her ser vi hverandre, her samles vi til bøn-

nevandring, her hører vi Guds ord, her får vi på ulike måter uttrykke vår tro.

Høsten 2022 har gudstjenestene våre også inkludert barnefamilier, flyktingene fra Ukraina, studenter fra Folkehøyskolen. Noen er kirkevante, noen har aldri vært i kirken før, noen kommer fra andre kirkesamfunn, språkene er forskjellige. Det er spennende å få til en gudstjeneste hvor alle føler seg hjemme, alle kjenner igjen noen elementer, og hvor noen blir utfordret fordi gudstjenesten ikke er slik de er vant med.

Vi ønsker å være en kirke på nye måter. ❖

Gudstjenesten er stedet hvor aktivitetene bringes sammen.

Seminarer for voksne:

Bibeltimer
 Skriveverksted
 Korseminar
 + mer

Leirer for barn og unge:

Ten fra 9. klasse
 Tweens fra 6.-8. klasse
 Junior fra 2.-5. klasse
 Minior ca. 1 år-1. klasse

*Det blir ikke det samme
uten deg!*

Påmelding på
metodistkirken.no/sf
 (påmelding åpner fra
 1. februar 2023)

Frist for påmelding:
 1. juni 2023

PRIS:

Voksne	890,-*
Ten	500,-
Tweens	500,-
Junior	500,-
Minior	250,-

ekstra god pris for barn og unge

*Kost og losji kommer i tillegg for voksne

Mer informasjon finner du på: metodistkirken.no/sf
 Følg oss gjerne på : Metodistkirkens sommerfest

Mandag 7. august

16.00 Innsjekk
 17.30 Middag
 19.30 Åpningsmøte
 22.00 Nattkafé

Tirsdag, onsdag, torsdag

8.00 Frokost	14.00 Fritid
9.30 Seminar	17.30 Middag
11.00 Seminar	19.30 Kveldsmøte
13.00 Lunsj	22.00 Nattkafé

Fredag 11. august

8.00 Frokost
 10.00 Utsjekk
 11.00 Avslutningsfest

Hva kan vi gjøre for deg?

*Eksistensielle spørsmål i alderdommen
– en diakonal tilnærming*

TEKST: Åsta Marie Olafsson, PhD-kandidat ved Senter for diakoni og profesjonell praksis, VID Bergen

Det eksistensielle

Det eksistensielle har med menneskers grunnleggende livsbetingelser og med vår sårbarhet og avhengighet av andre å gjøre. Eksistensielle spørsmål kan handle om skyld, skam, identitet, mening og vårt møte med døden, for å nevne noe. Det eksistensielle er dermed en dimensjon ved alle menneskers liv.

Er det én ting vi kan være sikre på i dette livet, er det at vi en dag skal forlate denne verden. Det er ikke noe de fleste som er barn, unge og travle arbeidstakere tenker på til daglig. Men når døden nærmer seg, er det ikke unaturlig at en del eldre får flere tanker rundt livet og døden enn før.

Et økende antall forskningsstudier tyder på at eksistensielle problemstillinger kan være viktige for eldre som mottar helsetjenester. Imidlertid blir ofte ikke behovet for å snakke om disse spørsmålene møtt, til tross for at det i kvalitetsreformen for eldre, «Leve hele livet», står at helse- og omsorgstjenestene skal «sørge for at den enkeltes tros- og livssynsutøvelse og behov for samtaler om eksistensielle spørsmål blir ivaretatt».

Hvem har tid og kompetanse?

Men hvem er det som har tid og kompetanse til samtaler med eldre om eksistensielle spørsmål? Det er

naturlig å tenke presten. Samtidig er det – iallfall i Den norske kirke – en annen gruppe som har mer tid til og dermed utfører flere samtaler enn prestene, og det er diakonene. De 18 diakonene som jeg intervjuet i forbindelse med mitt doktorgradsprosjekt, fremhevet nettopp dette. Som diakon syns jeg derfor det er spennende å finne ut mer om diakonenes erfaringer og kompetanse som eksistensielle samtalepartnere med eldre rundt eksistensielle spørsmål.

Doktorgradsprosjektet mitt med arbeidstittelen «Eksistensielle spørsmål i alderdommen – en diakonal tilnærming» tar på den ene siden for seg de eldres refleksjoner og erfaringer rundt eksistensielle spørsmål i alderdommen og hvorvidt de ønsker å snakke om for eksempel livet og døden.

På den andre siden utforsker jeg diakoners opplevde kompetanse som samtalepartnere med eldre mennesker om eksistensielle spørsmål. Dette har foreløpig

resultert i to publiserte artikler, “Existential issues in old age as narrated by older people – An empirical study from Norway” og “Deacons as conversation partners on existential issues with older people: An empirical study in Norway” og en tredje er i prosess.

Hvorfor eldre og eksistensielle spørsmål?

Jeg har alltid vært glad i å snakke med eldre mennesker. De har levd et langt liv og har så mye livserfaring og livsvisdom som jeg ikke kan lese meg til i en bok. Som barn elsket jeg å høre mormor fortelle om «gamle dager». Det var jo fra en helt annen tid og en helt annen verden. Og det var det forståvidt også.

Det er enormt hvordan samfunnet har forandret seg i løpet av levetiden mormor fikk. Og det går stadig fortere. Å sitte ved et eldre menneskes føtter og lytte og samtale om levd liv, om liv som ikke ble som en hadde tenkt, kanskje, om takknemlighet og glede, sorg og savn, tro og tvil, og ikke minst tanker om døden, oppleves for meg som å være på hellig grunn.

Kanskje er det derfor ikke tilfeldig at doktorgradsprosjektet mitt handler nettopp om eldre mennesker og eksistensielle spørsmål. Jeg har jo også en fascinasjon for de store spørsmålene i livet. Hva er egentlig meningen med livet?

Hvem er lille jeg i den store sammenhengen? Hva tenker mennesker om døden?

Intervju av eldre mennesker

Eldre mennesker utgjør ikke en homogen gruppe. Tvert imot. De har vokst opp i ulike familier og samfunnslag, levd så forskjellige liv og har til dels så ulike erfaringer at det er mer som skiller enn forener. Noen ganger er det nesten bare alderen de har til felles. Dette ble tydeligere for meg da jeg høsten 2020 fikk gleden av å intervju 11 eldre mennesker i alderen 73 til 91 år.

«Kristian» var ateist og selverklært «happy go lucky» som ikke ofret eksistensielle spørsmål så mange tanker. Han var gift med «Grete» som var inspirert av antroposofisk tenkning og elsket å filosofere. Det var spennende å intervju dem samtidig for de hadde så ulikt syn på livet.

«Kirsten» hadde vært kristen hele livet og hadde brukt mye tid som frivillig blant narkomane i

Nygårdsparken i Bergen, mens «John» hadde mistet troen sin i voksen alder på grunn av dårlige menighetserfaringer fra yngre år. Jeg kunne fortsette med å presentere alle deltagerne, men plassen begrenser meg. Poenget er at de var så forskjellige! Noen skjøv tanker om døden fra seg bevisst. Andre hadde begynt å tenke mer på den i alderdommen og kjente på behov for å snakke om sine tanker og følelser.

«Betty» på 83 år hadde vært litt spent i forkant av intervjuet fordi hun bare hadde en enkel gudstro, ikke var typen som filosoferte og analyserte, og derfor usikker på om hun hadde noe å bidra med. I løpet av intervjusamtalen snakket vi imidlertid om både ensomhet, meningen med livet og døden, og om viktige hendelser i livet. Ganske store temaer som ikke alle våger å gå inn i.

Hun hadde egentlig ikke kjent på behov for å snakke om alt dette tidligere, men da vi oppsummerte og jeg spurte hvordan hun hadde

Hvem er lille jeg i den store sammenhengen? Hva tenker mennesker om døden?

opplevd intervjuet, sa hun noe tankevekkende: «Jeg sitter her og tenker på at du vel er den eneste jeg har snakket så mye med. (...) Det føltes utrolig godt, egentlig.» Da slo det meg at det nok er mange eldre mennesker som ikke har mulighet til å se tilbake på livet sitt sammen med et annet menneske, oppsummere og «evaluere», ta opp vonde temaer som kunne vært godt å få luftet med noen og lagt fra seg, og ikke minst å få reflektere rundt møtet med den uunngåelige døden.

Stemme for de stemmeløse

Til tross for at diakoner og prester er de som har samtalekompetanse og som kan møte de eldres behov for trosutøvelse og ritualisering innen helseomsorgen, blir ikke dette prioritert i budsjettpostene rundt omkring på sykehjemmene og kommunene. Et nylig eksempel er fra min egen kommune, Bergen. Kommunen har nylig bestemt at den siste sykehjemsprestestillingen skal avvikles fra høsten 2023. Det ble neppe foretatt en spørreundersøkelse blant kommunens sykehjemsbeboere om hva de syntes om dette før avgjørelsen ble fattet.

Og hvordan henger dette sammen med den nevnte kvalitetsreformen som skal sikre at eldre som ønsker det, skal få tilbud om eksistensielle samtaler? Dette fikk meg til å skrive et debattinnlegg i Bergens Tidende for å gi en

stemme til de som setter pris på samtalene med presten, men ikke kan sette seg ned og formulere et debattinnlegg selv.

For dette er diakoniens vesen, å gi stemme til de som ikke selv kan heve sin røst eller som ikke blir lyttet til, noe som også kom frem i et av fokusgruppeintervjuene med diakonene. Diakonene må iblant tale på vegne av eldre fordi de enten ikke blir sett eller hørt.

Tilbake til «Solveig», en av de jeg intervjuet. Hun, en dame i 80-årene, opplevde å bli nedvurdert som gammel og formidlet at eldre ikke ble spurt om deres meninger i ulike sammenhenger. Hun uttrykte det så tydelig som at «hvis du er gammel, blir ikke du hørt eller sett.» Dette er et eksempel på alderisme, altså stereotyper og negative oppfatninger av eldre og aldring. Her har diakonien og diakonene en oppgave i å være en motvekt til samfunnsutviklingen. Diakonale grunnverdier som gjensidighet, likeverd, autonomi, nestekjærlighet og myndiggjøring kaller oss til ikke å diskriminere. Da er det viktig at diakonien gir stemme til de som ikke blir hørt.

Hva kan vi gjøre for deg?

Så kan man spørre seg om det er de eldre som trenger diakonale tjenester mest når vi må gjøre våre prioriteringer. Det blir en håpløs diskusjon å sette grupper opp mot hverandre, men diakonien skal i

særlig grad rettes mot marginaliserte grupper. I min avhandling kommer det frem at mange eldre føler seg utdaterte og nedprioriterte. De blir satt til side.

En av diakonene sa det slik: «Det blir veldig generelt, men jeg setter det veldig sammen med den tiden i livet hvor de er. Og at det kanskje ikke er så mange fora hvor de blir tatt på alvor. Jeg hører for eksempel ofte om hvordan oppfølging hos fastlegen er. Man blir lett avfeid på mange spørsmål. Jeg husker en psykiatrisk sykepleier for mange år tilbake som sa «ja, det er bare gamle engstelige damer, det er mange andre som trenger meg mye mer.»

Jeg tenker: «Hvem tar på alvor disse gamle, engstelige damene som kanskje sliter med de store livskrisene sine?»

En sterk refleksjon som minner meg om at mennesker – også de eldre – trenger mennesker. Diakonene formidlet at mange eldre har behov for noen å snakke med om livet og døden og at for en del er det også behov for bønn, velsignelse og nattverd.

Som diakonal kirke er det vårt ansvar å lytte til de som ikke nødvendigvis roper høyest, og til å stille det diakonale spørsmålet: «Hva kan vi gjøre for deg?» ❖

Bli fadder!

Som fadder betaler du 250 kroner i måneden

- Du sørger for skolegang for barn i et kollektivt fadderprogram i Liberia, Sierra Leone eller Zimbabwe.
- Du dekker skolepenger, skoleuniform, gymtøy, sko, skolesekk og skolemateriell.
- Du mottar årlig oppdatering fra fadderprogrammet.
- Du mottar nyhetsbrev fra Metodistkirkens Misjonsselskap.

Send en e-post til fadder@metodistkirken.no

MBU

mot nye høyder!

Vi i MBU gleder oss til at vi nå har kommet til 2023. Det er et år fylt med aktiviteter for barn og unge, både lokalt og nasjonalt. Det er nå mulig å samles i store grupper og på tvers av alder og landsdeler.

TEKST: Ellen Irene Klepaker

FOTO: Karl Anders Ellingsen

Allerde nå i mars er det tid for første samling i vårt Timoteus-lederkurs for ungdom i alderen 15-20 år. Dette er våre kommende ledere og vi håper at dere er med og ber for våre deltagere.

Når du leser dette nummeret er det kanskje kaldt og snø rundt deg, og da er det godt å kunne se mot lysere og varmere dager. Og det er nettopp det vi i MBU gjør. Vi ser frem mot årets Sommerfest! Det vil bli glade dager på Risøy Folkehøyskole i perioden 7.-11. august. Det vil også bli leire for barn og unge. Vi kjører litt av det samme som man kjenner igjen fra tidligere år, men det vil også bli litt nytt. Det som er viktig er at barn og unge igjen får oppleve samhold med flere i sin egen alder og oppleve den leirfølelsen mange av oss husker fra våre yngre dager.

Så hva kan man forvente seg på leirene?

Minior: Miniorleiren er frem til man har begynt i 1.klasse. Dette er en myk start på leirlivet siden man må ha med seg en foresatt under leiren. Her vil man høre enkle historier om Jesus og samtidig kunne leke mye. Miniorene er samlet under de voksnes hovedsamlinger.

Junior: YES, jeg er stor nok til å være på leir alene, men det er trygt at det er foresatte i nærheten. Det er mange aktiviteter gjennom dagen. Det vil bli andakt og bibelhistorier som henger sammen med vårt tema på Sommerfesten.

Tweens: Du er kanskje alene på leir for første gang? Dette er leiren med stor L. Vi legger oss litt senere enn juniorene, vi er litt mer dypt dykkende i våre bibelfortellinger og vi har det ekstra gøy på leir.

Ten-leir: Nesten voksen? Da er dette leiren for deg! Det vil være mulig å delta på noen samlinger med de voksne, men stort sett har vi egne samlinger med andakt og gjerne deling av tro. Leiren vil ha et eget sted på Risøya og vi derfor ha muligheten til å kunne gjøre ekstra mye gøy sammen.

Alle våre leirer vil bli delvis subsidiert fra Metodistkirken og MBU. Deltakeravgiften for alle leirer vil være 500 kr, bortsett fra minior som vil være 300 kr. Dette er da inkludert helpensjon for deltagerne. Påmeldingskjema og mer info vil dere finne på MBUs og Metodistkirkens nettsider. Der vil det også komme enda mer informasjon om program og andre ting.

Misjonsløpet under misjonsmarkedet er en tradisjon vi i MBU anbefaler våre leirdeltakere å være med på. Her er det idrettsgleden som er det viktigste. Vi samler inn penger til misjonen ved å løpe runder rundt markedet. Normalt samler deltakerne egne sponsorer som betaler et gitt beløp pr. runde. Om du allerede nå vet at du vil delta på dette, så kan det være lurt å spørre venner og familie om de vil sponse deg.

Vi gleder oss til å se mange på leir igjen. ❖

METODISTKIRKEN I NORGE N° 1/2023 152. ÅRGANG

Brobyggeren

Tema:
Misjon

TEGN DEG SOM

ABONNENT

PÅ «NYE BROBYGGEREN»

Mailadresse: post@metodistkirken.no

